

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

NAŠE ŠKOLA – KLÍČ K ŽIVOTU PRO VŠECHNY

Obsah

1. Identifikační údaje.....	str. 3
2. Charakteristika školy.....	str. 4
Úplnost a velikost školy	
Umístění školy	
Charakteristika pedagogického sboru	
Dlouhodobé projekty	
3. Charakteristika školního vzdělávacího programu.....	str. 9
Zaměření školy ve výchově a vzdělávání	
Výchovné a vzdělávací strategie	
Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	
Průřezová témata	
4. Rámcový vzdělávací plán.....	str. 30
Poznámky k učebnímu plánu	
Tabulka učebního plánu	
5. Vzdělávací oblasti a jejich předměty.....	str. 33
Jazyk a jazyková komunikace	
Matematika a její aplikace	
Informační a komunikační technologie)	
Člověk a jeho svět	
Člověk a společnost	
Člověk a příroda	
Umění a kultura	
Člověk a zdraví	
Člověk a svět práce	
6. Hodnocení žáků.....	str. 69
1. Příloha č. 1 – konkretizované výstupy k obecné části	
2. Příloha č. 2. – ŠVP přípravného ročníku	
3. Příloha č. 3. – ŠVP družin	
4. Příloha č. 4. – Standardy pro I. ročník	
5. Příloha č. 5. – Standardy pro II. ročník	
6. Příloha č. 6. – Školní preventivní strategie	

Poznámka: V závorce je vždy uvedena stránka odkazující na přílohu č. 1, kde se nachází konkretizované výstupy k obecné části ŠVP ZV.

1. Identifikační údaje

Název školy: Základní škola Jiříkov, příspěvková organizace, okres Děčín

Název vzdělávacího programu:

Základní škola – Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání
NAŠE ŠKOLA – KLÍČ K ŽIVOTU PRO VŠECHNY

Údaje o škole:

Zřizovatel:

Adresa školy:

Moskevská 740, 407 53 Jiříkov

Město Jiříkov, okres Děčín

Náměstí 464, 407 53 Jiříkov

Ředitelka školy:

Mgr. Miroslava Kubešová

IČO: 00 261 424

telefon: 412 338 111

fax: 412 338 255

Zástupkyně ředitelky:

Pí Šárka Kontárová

www.jirikov.cz

mesto@jirikov.cz

Vedoucí učitelka 1. stupně

Mgr. Kateřina Sladká

Koordinátor ŠVP:

Mgr. Doležalová Lenka – I. stupeň

Mgr. Miroslava Kubešová – II. stupeň

Kontakty:

telefon: +420 605 873 178

web: www.zsjirikov.cz

e-mail: zsjirikov@zsjirikov.cz

IČO: 70 698 490

IZO: 102 065 179

RED-IZO: 600076491

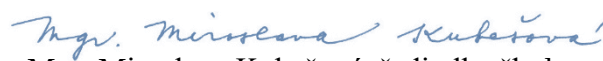
Platnost dokumentu:

Od 31. 8. 2018 s tím, že s dokumentem se stále pracuje, posl. aktual. 2. 9. 2024

Tímto dnem zároveň končí platnost ŠVP, který byl v platnosti od 13. 6. 2023. ŠVP byl schválen Školskou radou dne 6. 11. 2024;

Základní škola Jiříkov,
okres Děčín
-příspěvková organizace
Sídlo: Moskevská 740, 407 53 Jiříkov
IČO: 706 98 490

1

Mgr. Miroslava Kubešová, ředitelka školy

2. Charakteristika školy

2.1 Úplnost a velikost školy, vybavení školy

Základní škola je úplnou základní školou. Skládá se ze dvou součástí. Základní škola má kapacitu 450 žáků, školní družina má kapacitu 120 žáků. V současné době vzhledem k demografickému vývoji navštěvuje školu 250 – 290 žáků, školní družinu v průměru 60 žáků. Nedílnou součástí je přípravná třída.

Žáci se vyučují v 22 třídách, školní družina má tři oddělení. Předností školy je malý počet žáků ve třídách.

Škola je umístěna v centru města.

Výuka probíhá ve dvou srovnatelně velkých budovách. V jedné budově je umístěn celý 1. stupeň (přípravná třída, 1. – 5. ročník) a ve druhé celý 2. stupeň (6. – 9. ročník). Budovy leží rovnoběžně vedle sebe, mezi nimi je umístěna školní tělocvična. Školní tělocvična vyhovuje moderním požadavkům na kvalitní sportovní činnost především svými rozměry. Velikost učeben umožňuje pohodlnou výuku do počtu 30 žáků. Součástí školy je také v rámci samostatných budov školní jídelna s kapacitou pro 300 žáků a učebna školní dílny. Školní dílna vyžaduje zásadní modernizaci a adaptaci jak exteriéru, tak interiéru. V budově 1. stupně působí i 2 oddělení školní družiny.

Významnou roli ve výuce hrají početné odborné učebny. Na prvním (na výuku anglického jazyka a informatiky) i druhém stupni přecházejí žáci do učeben svých vyučujících, které jsou upraveny podle potřeb jejich výuky. Eliminuje se tím přenášení pomůcek a rozdílné nároky vyučujících na uspořádání prostor učebny.

V budově 1. stupně školy se nachází tělocvična menších rozměrů.

Pro volnočasové aktivity o velkých přestávkách, ale i pro odpolední volný čas žáků, slouží venkovní zpevněná plocha mezi budovami. K dalším pohybovým aktivitám o přestávkách a volném čase schází škole multifunkční venkovní hřiště. Cílem školy je v nejbližší době vybudovat prostory zahradních učeben. Škola též využívá k výuce a odpočinkovým aktivitám přírodní prostory nedalekého parku, prostory kolem školní dílny a jídelny.

Vybavení ICT technikou je na velmi dobré úrovni. Předností je vybavení interaktivními tabulemi na obou budovách a postupné zasíťování školy (modernizace síťového připojení, nákupy ICT techniky, IT učebnic a pracovních sešitů).

Ve škole se nachází školní knihovna pro žáky, která je zároveň studovnou (žáci mohou studovnu navštěvovat před začátkem i po skončení výuky, zároveň ji využívají vyučující v průběhu výuky svého předmětu). Škola má ve zřizovací listině povolenou doplňkovou činnost – maloobchodní prodej.

2.2 Charakteristika pedagogického sboru

Ve škole pracuje v průměru 24 – 28 učitelů, 3 vychovatelky školní družiny, průměrně 12 asistentek pedagoga pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, i pro žáky se sociálním znevýhodněním.

Výuka na 1. stupni je prakticky plně aprobovaná (s výjimkou jedné vyučující s dlouholetou praxí v oboru), na 2. se předměty vyučované plně aprobované se pohybují na hranici 60 %. Největší problém v současnosti je získat kvalifikované učitele, kteří by splňovali podmínky kvalifikace dle Zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů.

Na škole působí výchovný poradce, metodik prevence, metodik ICT, školní logoped, koordinátor ŠVP, speciální pedagog a asistenti pedagoga pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními. Nově ve škole pracují mediátoři jak z řad učitelů, tak žáků. Funkci školního psychologa plní výchovná poradkyně a ředitelka školy.

Prioritou školy je stabilizovanost pedagogického týmu (neměnicí se kolektiv, více než 50 % tvoří místní občané města – velmi dobře znají místní klientelu a sociální prostředí žáků; a dále dlouhodobá praxe většiny týmu ve škole) a společné naladění (společné cíle, pracovní nasazení, chuť se dále vzdělávat, věnovat se žákům i po vyučování).

2.3 Dlouhodobé projekty

Mléko do škol

Program Mléko do škol podporuje děti v konzumaci mléčných výrobků a zdravém stravování. Působí také osvětově. Podporuje rozvoj správných stravovacích návyků, které vydrží po celý život. Prostřednictvím tohoto programu Evropská unie poskytuje dotace školám a dalším vzdělávacím institucím, aby mohly svým žákům nabídnout mléko a vybrané mléčné výrobky.

Žáci mají po celý školní rok možnost zakoupit si ve škole kromě neochucených výrobků mléčných výrobků i **dotované ochucené mléko** a mléčné výrobky, které jsou cenově zvýhodněny.

Ovoce do škol

LAKTEA, obecně prospěšná společnost, je schváleným dodavatelem a zajišťuje **dodávky v rámci projektu „OVOCE DO ŠKOL“** pro základní školy v celé České republice. Nárok na dotované ovoce a zeleninu mají **zcela ZDARMA všichni žáci 1. – 5. tříd.**

Cílem projektu "Ovoce do škol" je mj. zvýšit oblibu produktů z ovoce, zeleniny a banánů, přispět k trvalému zvýšení spotřeby ovoce a zeleniny, vytvořit stravovací návyk ve výživě dětí, zlepšit zdravotního stav mladé populace, bojovat proti epidemii dětské obezity a zvrátit klesající spotřebu ovoce a zeleniny. Škola by se na změnu stravovacích návyků žáků měly zaměřit především v rámci svých doprovodných opatření, a to jak ve výuce, tak při realizaci tematicky zaměřených akcí. Návrh těchto opatření bude zveřejněn na webových stránkách MŠMT a je zaslán do všech základních škol.

Projekt "Ovoce do škol" spadá do kompetence Min. zemědělství a Státního zemědělského intervenčního fondu. Na přípravě se podílelo i MŠMT, Ministerstvo zdravotnictví a Ministerstvo financí.

Prostředky na tento projekt poskytne Evropská unie 73% a Česká republika 27%. Projekt "Ovoce do škol" se řídí Nařízením Rady ES č. 13/20009, Nařízením Komise ES č. 288/2009 a Nařízením vlády č. 478/2009.

Mediace ve škole

Naše škola patří mezi deset vybraných škol v České republice, které získaly podporu pro zavedení mediace jako nástroje prevence a řešení konfliktů. Do projektu se zapojilo vedení školy, učitelé i žáci. Mgr. Miroslava Kubešová a Šárka Kontárová absolvovaly plnohodnotný stohodinový výcvik v mediaci a jedenáct žáků z 5.–8. tříd se zúčastnilo bezmála padesátihodinového tréninku takzvaných peer, neboli vrstevnických, mediátorů s následnou supervidovanou praxí. Žáci 9. ročníků se zapojili do tzv. mediální dílny.

Mediátoři a peer-mediátoři mají místnost, kde mohou vést nejen mediační rozhovory, ale také pravidelné mediační snídaně, které slouží k utužování kolektivu. Mediační tým tvoří Mgr. Miroslava Kubešová, pí Šárka Kontárová a školní dětský tzv. pee-mediační tým.

Díky mediaci se podařilo předejít velkému množství nesnází, které každodenní kontakty se spolužáky přinášejí. Těší nás, že můžeme naše zkušenosti a hlavně naši mediační pomoc prezentovat a nabízet i za zdmi školy a to hlavně na společných setkáních v Praze, kde jsme nápomocni při výuce nových peer-mediátorů

Partnerská spolupráce se školou v SRN: GSZ J. G. FICHTE, NEUGERSDORF

Žáci v česko-německé spolupráci realizují různé aktivity, které podporují jazykový rozvoj, kulturní výměnu a osobní vztahy. Nejčastější aktivity, které se konají mezi dětmi od 1. až 5. ročníku jsou společná setkání a výlety, sportovní aktivity, oslavy svátků a seznámení s tradicemi našich zemí

Velmi rádi bychom zapojili i žáky z 2. stupně, ale zatím nemůžeme najít partnerskou školu, která by měla o výměnné pobyty zájem.

Projekt JAK – Rozvoj vzdělávání v Základní škole Jiříkov – Šablony I

Cílem projektu je poskytnout personální podporu – školního asistenta – žákům ohroženým školním neúspěchem. Dalším cílem je podpořit profesní růst pracovníků ve vzdělávání ZŠ (včetně ostatních pracovníků ve vzdělávání) pomocí průběžného a dlouhodobého vzdělávání.

Projekt Obědy pro děti

Obědy pro děti (ve spolupráci se společností Women for Women) pomáhají dětem, které se ocitly v situaci, že jejich rodiče si nemohou dovolit zaplatit jim školní obědy.

Pomoc potřebným dětem je poskytována přímo prostřednictvím naší základní školy na základě darovací smlouvy, aby se obědy dostaly k dětem, nezkomplikovalo to ještě více situaci rodičů a pomoc nemohla být zneužita – více na <https://www.obedyprodeti.cz/>, <https://women-for-women.cz/>

Projekt Příběhy našich sousedů

Příběhy našich sousedů je vzdělávací projekt neziskové organizace Post Bellum pro žáky osmých a devátých tříd základních škol a tercií a kvart víceletých gymnázií. Mají za úkol vyzpovídat pamětníka, natočit vzpomínky, digitalizovat fotografie, prozkoumat archivy a nakonec vytvořit rozhlasovou, televizní nebo psanou reportáž či dokument – více na <https://www.pribehynasichsousedu.cz/>

2.4. Spolupráce s rodiči a jinými subjekty

Rodiče mohou školu navštívit kdykoliv po vzájemné dohodě s vyučujícím; dále v době konzultačních hodin a třídních schůzek (žáci mohou být přítomni při jednání rodičů a učitele); v době akcí pro veřejnost (škola pořádá Den otevřených dveří s dílnami pro žáky i rodiče, besídky a veřejná vystoupení). Rodiče jsou o činnosti školy informováni prostřednictvím webových stránek školy, elektronické žákovské knížky, notýsků, dopisů a informačních brožur. Škola má své webové i facebookové stránky, jejich obsah je zaměřen na život školy. Důležité informace jsou publikovány v místním tisku (Jiříkovské noviny), tak se s naší činností mohou seznamovat i občané celého Jiříkova.

Se svými připomínkami a podněty mohou zákonní zástupci kdykoliv navštívit vedení školy.

Podněty sbírá škola i od Školské rady a Sdružení rodičů při Základní škole Jiříkov.

Vedení ZŠ a výchovný poradce úzce spolupracují při řešení výchovných a vzdělávacích problémů s PPP a SPC v Rumburku, s odborem sociálních věcí a zdravotnictví Rumburk, s Městskou policií v Jiříkově a s Policií ČR a dalšími institucemi.

Velké úspěchy má i spolupráce s Odborem životního prostředí Městského úřadu Jiřikov při výchově žáků k třídění odpadu.

3. Charakteristika školního vzdělávacího programu

3.1 Zaměření školy ve výchově a vzdělání

Náš ŠVP vychází z obecných vzdělávacích cílů a klíčových kompetencí RVP ZV a z koncepce, která vznikla snahou o inovaci pedagogického procesu a života školy vůbec, analýzou vlastních možností a schopností pedagogického sboru, požadavků rodičů a navázáním na tradice školy.

Název NAŠE ŠKOLA – KLÍČ K ŽIVOTU PRO VŠECHNY si klade takové cíle, aby byla místem, které žáky motivuje a podporuje k aktivnímu učení. A to nikoli k encyklopedickým vědomostem, ale pro život důležitým kompetencím učit se, řešit problémy a sociálním dovednostem. Samotná práce má v žácích podporovat rovněž pocit bezpečí, možnost pozitivního prožívání, získání zdravého sebevědomí, rozvoje kritického myšlení a schopnosti sebehodnocení tak, aby byla základem pro další etapy lidského života.

V názvu naší školy se odráží naše hlavní priority. Aby naše škola byla školou pro život a pro všechny. Co chceme a kam směřujeme:

Škola pro život:

- chceme žáky učit takové znalosti a dovednosti, které budou dobře uplatňovat v životě, tzn. více se zaměřit na praxi než na encyklopedické poznatky
- chceme klást důraz na týmovou práci žáků, vzájemnou pomoc, sounáležitost a vzájemný respekt, a to za pomoci zavádění efektivních metod výuky jako je např. skupinové (kooperativní) a projektové vyučování
- chceme klást důraz na výuku cizích jazyků a komunikačních a informačních technologií
 - chceme vést žáky k volbě povolání
- chceme vést žáky k dodržování stanovených pravidel, zejména pravidel školního řádu, kde je budeme učit zásadě, že pravidla jsou od toho, aby se dodržovala, nikoliv od toho, aby se porušovala (tzv. učit se stanovit hranice, neporušovat hranice)
- chceme nadále systematicky působit proti šikaně, vandalismu, diskriminaci a násilí mezi žáky

Škola pro všechny:

- chceme dosáhnout otevřené, klidné, sdílné atmosféry ve škole, budované na partnerských vztazích mezi učiteli a žáky, založené na toleranci, vzájemné úctě a pocitu odpovědnosti
- chceme poznávat žáky, jejich životní styl, zájmy, atributy a rodinné prostředí, neboť jedině tak lze na ně účinně působit, rozpoznat u žáků hodnotové struktury a s následnou možností ovlivňovat jeho osobnost
- chceme umožnit žákům otevřeně sdělit svůj názor a především je brát jako partnery s pochopením pro jejich nedostatečnost, slabosti, věk a nároky na selhání

- chceme vedle intelektuálního nadání podporovat žáky i s nadáním hudebním, pohybovým, manuálním, estetickým atd.
- chceme se starat o žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními, tak aby byli součástí kolektivu, nikoliv oddělené skupiny, neboť podporujeme myšlenku zavádění takových tříd, kde se setkávají všichni žáci
- chceme, aby i žáci nadání měli maximální podmínky pro svůj rozvoj, a to za pomoci specifických úkolů, prací a projektů, účasti na různých akcích a soutěžích školního, městského a okresního charakteru, kde mají možnost rozvíjet své nadání
- chceme respektovat osobnost žáků, posilovat jejich zdravé sebevědomí, vzbuzovat jejich zvědavost a podněcovat všestranné zájmy, posilovat v žácích pozitivní vztah k životu a lidem
- chceme podporovat rozvoj osobnosti žáků návštěvou (či vlastní organizací) divadelních představení, koncertů, exkurzí, ekologickými akcemi, besedami, návštěvou muzeí a knihoven

Škola bez agrese a násilí:

Důležitým cílem naší školy je i aktivně předcházet projevům agrese mezi žáky. Vystává stále naléhavější potřeba změnit emoční klima ve škole, zvládnout projevy agrese a nezájmu žáků pochopit trápení druhého. Pomoci žákům naučit se odpovědnosti za zvládnutí emocí a především za svůj život i za společnost jako celek.

Přednosti školy:

Trvale se snažíme o budování pozice školy standardní, moderní, sebevědomé, která bude vést své žáky k tomu, aby nikdy nepocítili žádný vzdělanostní handicap determinovaný prostředím školy. Nacházíme se v oblasti tzv. sociálně vyloučené lokality, naši školu navštěvují žáci ve velké většině ze sociálně slabého prostředí a majoritní menšiny. Sami žáci často mnohdy po vzoru rodičů nemají velkou motivaci do školy vůbec jít. Snažíme se vytvořit takovou školu, abychom zlomili laskavý přístup ke vzdělání a své žáky dobře připravili na nelehký boj s konkurencí, nelehkou startovací životní situací, netolerancí okolí. Cílíme k tomu, aby každý žák dosáhl hmatatelných vzdělanostních výsledků odpovídajících jeho maximálnímu potenciálu.

K tomu nám především pomáhá:

- dobrá dostupnost školy
- názornost výuky pomocí interakčních metod
- zajímavé a pestré akce pro všechny žáky a rodiče se zapojením celého učitelského kolektivu
- vytrvalý boj proti šikaně, násilí a společenské hrubosti
- velké multimediální vybavení školy učebními pomůckami
- permanentní zavádění výpočetní a projekční techniky do vyučování
- materiální a technické zlepšování budov školy

- trvalé úsilí o zvyšování pedagogické kvality školy
- partnerská spolupráce s německou školou
- intenzivní péče o žáky se zdravotním postižením a zdravotním znevýhodněním
- přiměřený počet mužů – učitelů ve sboru
- maximální otevřenost a transparentnost školy vůči rodičům, maximální snaha překonávat bariéry mezi rodiči a pedagogy
- pokračování přípravné třídy
- zapojení mediátorů k řešení konfliktních a kázeňských problémů ve škole
- maximální využití formativního hodnocení

Zásadní proměny okolí ve vztahu ke škole, které školu ovlivňují:

- pokračující pokles v počtu dětí ve věku povinné školní docházky, nárůst konkurence škol v blízkém okolí bez vyhraněně sociálně diferencovaného prostředí oproti naší škole, v dřívější době rizikový faktor, který se daří ovlivnit (přestupují k nám již žáci z okolních škol – i tací, kteří nežijí ve městě Jiříkov)
- devastující migrace žáků i několikrát za školní rok
- přibývá žáků, kteří trpí disociální poruchou osobnosti, neboli velmi špatně vnímají soucit s druhým, dokáží bezcitně ublížit, svou přirozenou inteligenci používají při vynalézání různých typů nekázně, začíná to zpravidla drobnou agresivitou, šikanou, drzostí a problémem s uznáváním autorit. Zatím se daří účinným kontrolním systémem výchovy a řádu školy tento stav regulovat (velmi pomáhá zapojení školních mediátorů, žáci jsou zvyklí s tímto nástrojem pracovat a v maximální možné míře jej využívat)
- nižší motivace žáků po lepším výsledku, lepších znalostech a vyniknutí pozitivním směrem (daří se eliminovat využíváním formativního hodnocení)
- vysoké procento žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, diagnostikovanými poruchami učení a chování – v současné době vyhledává rodičovská klientela těchto žáků naši školu pro pozitivní přístup a schopnost s nimi pracovat (jsme schopni vytvořit pro tyto žáky příjemné motivující pracovní prostředí)
- snižování tělesné zdatnosti žáků, nechuť k náročnému fyzickému výkonu, sklon k pohodlnosti (škola se tak zapojuje do většího množství sportovních akcí)

Cílem naší školy je klást důraz na:

- vytvoření útulného, příjemného prostředí, kam by chodili žáci rádi, aby se nestyděli za svou školu, byli na ni hrdí a v rádi na školní léta vzpomínali
- poskytnutí prostor pro věcnou argumentaci a otevřeného vyslovení názoru, vypěstování návyků celoživotního vzdělávání

- trvalý a usilovný boj za schopnost zaujmout žáky, aby škola měla pověst sice náročné, ale k dětem naprosto otevřené instituce s prostorem pro vlastní seberealizaci, a rovněž aby žáci chápali autentickou sebereflexi a sebehodnocení
- získání dovednosti podle potřeb žáka individualizovat a diferencovat výuku
- nelitovat žádné možnosti v rozšíření a zapojení dětí do mimoškolních aktivit, aby jich co nejvíce zažilo pocit osobní výhry
- maximální získávání a využívání všech prostředků pro vylepšení výukového, sociálního a sportovního prostředí školy

Strategickými cíli jsou:

- využít všech prostředků jak ovlivnit názor veřejnosti na školu – větší prezentací na veřejnosti (veřejnými vystoupeními, webovými stránkami a osobní iniciativou ve prospěch obce)
- dosáhnout otevřené, klidné, sdílné atmosféry ve škole vytvořené na partnerských vztazích mezi učiteli a žáky, založené na toleranci, vzájemné úctě a pocitu odpovědnosti
- poznávat žáky, jejich životní styl, zájmy, atributy a rodinné prostředí. Jedině tak lze na ně účinně působit; rozpoznat u žáků hodnotové struktury a s následnou možností ovlivňovat jejich osobnost
- umožnit žákům otevřeně sdělit svůj názor a především brát žáky jako partnery s pochopením pro jejich nedostatečnost, slabosti, věk a nárok na selhání
- ovlivňovat kvalitu vyučování působením na erudici a tvořivost učitelů, ovlivňovat více intelektuální život školy
- respektovat osobnost žáků, posilovat jejich zdravé sebevědomí, vzbuzovat jejich zvědavost a podněcovat všestranné zájmy, posilovat v nich pozitivní vztah k životu a lidem
- systematicky působit proti šikaně, vandalismu, diskriminaci a násilí mezi žáky
- volit takové metody a formy práce, při kterých žáci mohou přijímat poznatky více smysly (více kanály) a tím zvyšovat zapamatování a zpracování učiva v myslích žáků
- pokračovat ve všech školních aktivitách a maximálně se zapojovat do všech školních soutěží a olympiád
- prohlubovat součinnost školy a rodiny, usilovat o soulad ve výchovném působení, předcházet záškoláctví a jiným negativním jevům ve škole, zvýšit frekvenci třídních schůzek, konzultačních odpolední a pohovorů s rodiči
- pokračovat ve zřizování přípravné třídy, jejímž cílem je systematicky připravovat děti ze socio-kulturně znevýhodňujícího prostředí k bezproblémovému začlenění do vzdělávacího procesu od 1. ročníku základní školy a předcházet tak u nich případným neúspěšným začátkům ve školní docházce, které by mohly ohrozit průběh jejich dalšího vzdělávání a tím i jejich perspektivy v dalším životě
- pokračovat v intenzivní spolupráci s partnerskou školou v SRN

- pokračovat v přímé a aktivní spolupráci se Sdružením rodičů při ZŠ Jiříkov
- stále usilovat o lepší poměr mezi udělenými represivními opatřeními a odměnami
- podporovat rozvoj osobnosti žáků návštěvou či vlastní organizací divadelních představení, koncertů, exkurzí, ekologickými akcemi, besedami, návštěvou muzeí a knihoven
- navázat a pokračovat v zlepšování výchovné stránky protidrogové prevence
- pokračovat ve sběru PET lahví a třídění odpadu ve škole
- maximálně podporovat další vzdělávání pedagogických pracovníků
- hledat novou profilaci a především se zbavit nálepky tzv. romské školy, kde prý zákonitě – dle názorů okolí a neinformovaných – dochází ke snižování vzdělávacích nároků na žáky
- zapojit mediátory do zlepšení bezkonfliktního klimatu ve škole

3.2 Výchovné a vzdělávací strategie

Výchovné a vzdělávací strategie představují společně uplatňované postupy, metody a formy práce, příležitosti, aktivity, které vedou k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků.

K tomu, aby škola zajistila rozvoj klíčových kompetencí žáků, uplatňuje v obecné rovině tyto společné postupy:

- učitelé vytvářejí prostor pro aktivitu žáků
- učitelé vedou žáky ke schopnosti vyjádřit svůj názor
- učitelé využívají široké spektrum metod a účelně je střídají
- učitelé učí žáky pracovat s různými zdroji informací
- učitelé rozvíjejí rétorické schopnosti žáků
- učitelé pracují efektivně s chybami (chyba je cesta, chyba je pomocník)
- učitelé vychovávají žáky v hodnotovém systému, lásce ke své vlasti a k úctě ke člověku bez jakýchkoliv negativních projevů
- škola zařazuje projektové vyučování, snaží se vytvářet zajímavý systém kurzů, exkurzí a projektů
- žáci se účastní veřejných kulturních akcí, na kterých aktivně vystupují se svými příspěvky a aktivně se podílejí na výzdobě školy

Klíčové kompetence mají žákům pomáhat při získávání základního všeobecného vzdělávání. Úroveň klíčových kompetencí získaných na základní škole není konečná, ale tvoří základ pro další celoživotní učení a orientaci v každodenním praktickém životě.

Klíčové kompetence rozvíjíme za pomoci těchto výchovných a vzdělávacích strategií:

Kompetence k učení

- využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, metody; organizuje a řídí vlastní učení, projevuje ochotu věnovat se dalšímu studiu
 - učitelé využívají široké spektrum metod a účelně je střídají
- během výuky klade důraz na čtení s porozuměním, práci s textem, vyhledávání informací
 - učitelé učí žáky pracovat s různými zdroji informací
- vyhledává, třídí informace a na základě jejich pochopení je využívá v procesu učení a praktickém životě
 - učitelé využívají široké spektrum metod a účelně je střídají
 - učitelé učí žáky pracovat s různými zdroji informací
- pracuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, je schopen uvést (částečně) věci do souvislostí, propojuje poznatky z různých vzdělávacích oblastí a vytváří si komplexnější pohled na matematické, přírodní, společenské a kulturní jevy
 - učitelé učí žáky pracovat s různými zdroji informací
- samostatně pozoruje a získané výsledky porovnává
 - učitelé vytvářejí prostor pro aktivitu žáků
- poznává smysl a cíl učení, vytváří si vztah k učení, posoudí vlastní pokrok, kriticky zhodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich
 - učitelé vedou žáky ke schopnosti vyjádřit svůj názor
 - učitelé využívají široké spektrum metod a účelně je střídají
 - učitelé učí žáky pracovat s různými zdroji informací
 - učitelé rozvíjejí rétorické schopnosti žáků
 - učitelé pracují efektivně s chybami

Kompetence k řešení problémů

- vnímá nejruznější problémové situace ve škole i mimo ni, využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností
 - škola zařazuje projektové vyučování, snaží se vytvářet zajímavý systém kurzů, exkurzí a projektů
 - žáci se účastní veřejných kulturních akcí, na kterých aktivně vystupují se svými příspěvky
- vyhledá informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky; využívá získané vědomosti a dovednosti k řešení
 - učitelé učí žáky pracovat s různými zdroji informací
 - učitelé pracují efektivně s chybami
- samostatně řeší problémy; volí vhodné způsoby řešení
 - učitelé pracují efektivně s chybami

- ověřuje prakticky správnost řešení problémů a osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných nebo nových problémových situací, sleduje vlastní pokrok při zdolávání problémů
 - učitelé využívají široké spektrum metod a účelně je střídají
- kriticky myslí, činí rozhodnutí, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí
 - učitelé vytvářejí prostor pro aktivitu žáků
 - učitelé vedou žáky ke schopnosti vyjádřit svůj názor

Kompetence komunikativní

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory, snaží se vyjadřovat výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
 - učitelé vedou žáky ke schopnosti vyjádřit svůj názor
 - učitelé rozvíjejí rétorické schopnosti žáků
- naslouchá promluvám druhých lidí, kultivovaně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhajuje svůj názor
 - učitelé vedou žáky ke schopnosti vyjádřit svůj názor
 - učitelé rozvíjejí rétorické schopnosti žáků
- dle jeho možností rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlí o nich, reaguje na ně a využívá ke svému rozvoji a k zapojení se do společenského dění
 - učitelé využívají široké spektrum metod a účelně je střídají
 - učitelé učí žáky pracovat s různými zdroji informací
 - škola zařazuje projektové vyučování, snaží se vytvářet zajímavý systém kurzů, exkurzí a projektů
 - žáci se účastní veřejných kulturních akcí, na kterých aktivně vystupují se svými příspěvky
- využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů soužití a spolupráci s ostatními lidmi
 - učitelé rozvíjejí rétorické schopnosti žáků

Kompetence sociální a personální

- účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce, chování a jednání v týmu
 - učitelé vedou žáky ke schopnosti vyjádřit svůj názor
 - učitelé využívají široké spektrum metod a účelně je střídají
- podílí se na utváření atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání poskytne pomoc nebo o ni požádá
 - škola zařazuje projektové vyučování, snaží se vytvářet zajímavý systém kurzů, exkurzí a projektů
 - žáci se účastní veřejných kulturních akcí, na kterých aktivně vystupují se svými příspěvky

- žáci se aktivně podílejí na výzdobě školy
- přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu a být sám respektován, čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají
 - učitelé vedou žáky ke schopnosti vyjádřit svůj názor
- vytváří si představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj; ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty
 - učitelé vedou žáky ke schopnosti vyjádřit svůj názor

Kompetence občanské

- respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je částečně schopen vcítit se do situací ostatních lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí
 - učitelé vedou žáky ke schopnosti vyjádřit svůj názor
 - učitelé vychovávají žáky v hodnotovém systému, lásce ke své vlasti a k úctě ke člověku bez jakýchkoliv negativních projevů
- chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu
 - žáci se účastní veřejných kulturních akcí, na kterých aktivně vystupují se svými příspěvky
 - učitelé vytvářejí prostor pro aktivitu žáků
 - učitelé vychovávají žáky v hodnotovém systému, lásce ke své vlasti a k úctě ke člověku bez jakýchkoliv negativních projevů
- měl by se rozhodovat zodpovědně podle dané situace, poskytnout dle svých možností účinnou pomoc a chovat se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka
 - učitelé vytvářejí prostor pro aktivitu žáků
 - učitelé vychovávají žáky v hodnotovém systému, lásce ke své vlasti a k úctě ke člověku bez jakýchkoliv negativních projevů
- měl by respektovat, chránit a ocenit naše tradice a kulturní (včetně mateřského jazyka), historické dědictví; zapojovat se do kulturního dění
 - učitelé vychovávají žáky v hodnotovém systému, lásce ke své vlasti a k úctě ke člověku bez jakýchkoliv negativních projevů
- chápe základní ekologické souvislosti, měl by být schopen respektovat požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhodovat se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti
 - učitelé vychovávají žáky v hodnotovém systému, lásce ke své vlasti a k úctě ke člověku bez jakýchkoliv negativních projevů

Kompetence pracovní

- používá bezpečně – s ohledem ke svému zdraví a zdraví svých spolužáků – a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné pracovní podmínky
 - škola zařazuje projektové vyučování, snaží se vytvářet zajímavý systém kurzů, exkurzí a projektů
 - žáci se účastní veřejných kulturních akcí, na kterých aktivně vystupují se svými příspěvky
- přistupuje k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti, ale i ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí i kulturních a společenských hodnot
 - škola zařazuje projektové vyučování, snaží se vytvářet zajímavý systém kurzů, exkurzí a projektů
 - žáci se účastní veřejných kulturních akcí, na kterých aktivně vystupují se svými příspěvky

3.3 Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Škola je přístupná žákům s přiznanými podpůrnými opatřeními prvního až pátého stupně.

3.3.1 Charakteristika ŠVP: Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami:

Žákem se speciálními vzdělávacími potřebami

Žákem se speciálními vzdělávacími potřebami je žák, který k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Tito žáci mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření (§ 16 odst. 9 školského zákona).

Forma vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami uskutečňujeme formou individuální integrace do běžných tříd. Při diagnostikování speciálních vzdělávacích potřeb spolupracujeme se školskými poradenskými zařízeními.

Postup školy při poskytování podpůrných opatření prvního stupně – plán pedagogické podpory

- Při zjištění obtíží a speciálních vzdělávacích potřeb žáka informuje vyučující daného předmětu třídního učitele a výchovného poradce.

- Třídní učitel je zodpovědný za vytvoření plánu pedagogické podpory žáka (PLPP). Plán pedagogické podpory vytváří s metodickou podporou výchovného poradce. Na tvorbě PLPP se účastní i vyučující jiných předmětů.
- S plánem pedagogické podpory seznámí škola žáka, zákonného zástupce žáka, všechny vyučující žáka a další pedagogické pracovníky podílející se na provádění tohoto plánu. Seznámení s PLPP jmenování potvrdí svým podpisem.
- Poskytování podpůrných opatření prvního stupně třídní učitel ve spolupráci s ostatními vyučujícími průběžně vyhodnocuje. V případě potřeby třídní učitel za metodické podpory výchovného poradce plán pedagogické podpory průběžně aktualizuje v souladu s vývojem speciálních vzdělávacích potřeb žáka. Nejpozději po 3 měsících od zahájení poskytování podpůrných opatření poskytovaných na základě plánu pedagogické podpory výchovný poradce vyhodnotí, zda podpůrná opatření vedou k naplnění stanovených cílů. Pokud se daná opatření ukáží jako nedostatečná, výchovný poradce doporučí zákonnému zástupci žáka využití poradenské pomoci školského poradenského zařízení.
- Pokud jsou daná opatření dostatečná, pedagogičtí pracovníci nadále pokračují v jejich realizaci a úpravách dle potřeb žáka.
- Žákům je též poskytována pravidelná pedagogická intervence

Postup školy při tvorbě individuálního vzdělávacího plánu žáka se speciálními vzdělávacími potřebami (IVP)

- V případě, že opatření vyplývající z Plánu pedagogické podpory žáka nejsou dostačující, výchovný poradce doporučí zákonnému zástupci žáka návštěvu školského poradenského zařízení.
- Škola bezodkladně předá Plán pedagogické podpory školskému poradenskému zařízení.
- Pokud školské poradenské zařízení doporučí vzdělávání žáka dle individuálního vzdělávacího plánu, zákonný zástupce podá žádost o vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu. Ředitelka školy žádost posoudí a v případě vyhovění žádosti zajistí zpracování IVP.
- Za tvorbu IVP, spolupráci se školským poradenským zařízením a spolupráci se zákonnými zástupci je odpovědný výchovný poradce. IVP vytváří třídní učitel ve spolupráci s vyučujícími dotčených předmětů, podklady kontroluje a konzultuje se školským poradenským zařízením výchovný poradce. IVP vzniká bez zbytečného odkladu, nejpozději do 1 měsíce od obdržení doporučení.
- S IVP jsou seznámeni všichni vyučující, žák a zákonný zástupce žáka.
- Zákonný zástupce stvrdí seznámení s IVP podpisem informovaného souhlasu. Ostatní zúčastnění IVP podepíší.
- Poskytování podpůrných opatření třídní učitel ve spolupráci s ostatními vyučujícími průběžně vyhodnocuje. V případě potřeby učitel daného předmětu za metodické

podpory výchovného poradce individuální vzdělávací plán průběžně aktualizuje v souladu s vývojem speciálních vzdělávacích potřeb žáka.

- Školské poradenské zařízení 1x ročně vyhodnocuje naplňování individuálního vzdělávacího plánu.
- Pokud jsou daná opatření dostatečná, pedagogičtí pracovníci nadále pokračují v jejich realizaci a úpravách dle potřeb žáka.
- Stejný postup platí, i pokud zákonný zástupce žáka vyhledal pomoc školského poradenského zařízení i bez vyzvání školy.

Úprava očekávaných výstupů stanovených ŠVP

Na úrovni IVP je možné na doporučení ŠPZ v rámci podpůrných opatření upravit očekávané výstupy stanovené ŠVP, případně upravit vzdělávací obsah, tak, aby byl zajištěn soulad mezi vzdělávacími požadavky a skutečnými možnostmi žáků a aby vzdělávání směřovalo k dosažení jejich osobního maxima.

K úpravám očekávaných výstupů stanovených v ŠVP se využívá podpůrné opatření IVP. To umožňuje u žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními od třetího stupně podpory (týká upravovat očekávané výstupy vzdělávání, případně je se žáků s lehkým mentálním postižením) možné přizpůsobit i výběr učiva.

K úpravám vzdělávacích obsahů stanovených v ŠVP dochází v IVP žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními od třetího stupně (týká se žáků s lehkým mentálním postižením). Části vzdělávacích obsahů některých vzdělávacích oborů lze nahradit jinými vzdělávacími obsahy nebo celý vzdělávací obsah některého vzdělávacího oboru lze nahradit obsahem jiného vzdělávacího oboru, který lépe vyhovuje jejich vzdělávacím možnostem.

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření je uvedena jakou součástí ŠVP.

V IVP žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními třetího stupně (týká se žáků s lehkým mentálním postižením) a čtvrtého stupně lze v souvislosti s náhradou části nebo celého vzdělávacího obsahu vzdělávacích oborů změnit minimální časové dotace vzdělávacích oblastí (oborů).

Pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními spočívajícími v úpravě vzdělávacích obsahů může být v souladu s principy individualizace a diferenciací vzdělávání zařazována do IVP na doporučení ŠPZ speciálně pedagogická a pedagogická intervence. Počet vyučovacích hodin předmětů speciálně pedagogické péče je v závislosti na stupni podpory stanoven v Příloze č. 1 vyhlášky č. 27/2016 Sb. v aktuálním znění. Časová dotace na předměty speciálně pedagogické péče je poskytována z disponibilní časové dotace.

Při vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením je třeba zohledňovat jejich specifika: problémy v učení – čtení, psaní, počítání; nepřesné vnímání času; obtížné rozlišování podstatného a podružného; neschopnost pracovat s abstrakcí; snížená možnost učit se na základě zkušenosti, pracovat se změnou; problémy s technikou učení; problémy s porozuměním významu slov; krátkodobá paměť neumožňující dobré fungování pracovní paměti, malá

představivost; nedostatečná jazyková způsobilost, nižší schopnost číst a pamatovat si čtené, řešit problémy a vnímat souvislosti.

Mezi podpůrná opatření, která se kromě běžných pedagogických opatření ve vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením osvědčují, patří například posilování kognitivních schopností s využitím dynamických a tréninkových postupů, intervence s využitím specifických, speciálně pedagogických metodik a rozvojových materiálů; pravidelné a systematické doučování ve škole, podpora přípravy na školu v rodině, podpora osvojování jazykových dovedností, podpora poskytovaná v součinnosti asistenta pedagoga.

Specifikace provádění podpůrných opatření

Jako podpůrná opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami jsou v naší škole využívána podle doporučení školského poradenského zařízení a přiznaného stupně podpory zejména:

Metody výuky (pedagogické postupy)

- respektování odlišných stylů učení jednotlivých žáků,
- metody a formy práce, které umožní častější kontrolu a poskytování zpětné vazby žákovi,
- důraz na logickou provázanost a smysluplnost vzdělávacího obsahu,
- respektování pracovního tempa žáků a poskytování dostatečného času k zvládnutí úkolů,
- podpora poznávacích procesů žáka (osvojování učiva, rozvoj myšlení, pozornosti, paměti),
- respektování míry nadání žáka a jeho specifika,
- orientace na rozvíjení informačně receptivních metod zaměřených na rozvoj vnímání, na práci s textem a obrazem,
- orientace na reproduktivní metody upevňující zapamatování, které vedou k osvojování vědomostí a dovedností pomocí opakování a procvičování,
- individualizace výuky (zohledňování individuálních potřeb žáka, respektování pracovních specifík žáka, stylů učení, doplňující výklad nebo procvičování, princip multisenzorického přístupu, nastavení dílčích cílů tak, aby žák mohl prožívat úspěch, opakované vrácení se ke klíčovým pojmům a dovednostem aj.),
- respektování pracovního tempa žáka, stanovení odlišných časových limitů pro plnění úkolů,
- zadávání domácích úkolů zohledňuje možnosti žáka a podmínky, které má žák k jejich plnění,
- zohledňování sociálního statusu a vztahových sítí žáka a prostředí, ze kterých žák přichází do školy,
- intervence na podporu oslabených nebo nefunkčních dovedností a kompetencí žáka

- maximální využití formativního hodnocení

Organizace výuky

- střídání forem a činností během výuky,
- u mladších žáků využívání skupinové výuky,
- postupný přechod k systému kooperativní výuky,
- v případě doporučení může být pro žáka vložena do vyučovací hodiny krátká přestávka,
- změna zasedacího pořádku či uspořádání třídy v rámci vyučovací jednotky a se zřetelem k charakteru výuky a potřebám žáků,
- nabídka volnočasových aktivit (ve škole) a podpora rozvoje zájmů žáka,
- organizační podpora mimoškolního vzdělávání, včetně odborných exkurzí a stáží.

Hodnocení žáka

- využívání různých forem hodnocení žáka, důraz je kladen na formativní hodnocení
- hodnocení vychází ze zjištěných specifík žáka (např. neznalost vyučovacího jazyka),
- práce s kritérii hodnocení v závislosti na charakteru žákova problému, s důrazem na podporu rozvoje dovedností a vědomostí žáka,
- podpora autonomního hodnocení (sebehodnocení),
- zohlednění sociálního kontextu hodnocení, hodnocení směřuje nejen k vyhodnocení úspěšnosti žákova učení, ale také k posílení jeho motivace pro vzdělávání,
- z hodnocení jsou zřejmé konkrétní individuálně specifické podoby činnosti vyžadované po žákovi, jsou jasně a srozumitelně formulována hodnotící kritéria,
- formativní hodnocení směřuje k zpětnovazební podpoře efektivního učení žáka a je pro něj informativní a korektivní,
- celkové hodnocení žáka se speciálními vzdělávacími potřebami zohledňuje jak omezení žáka, tak zejména jeho pokroky ve vzdělání

Předměty speciálně pedagogické péče

Jako podpůrná opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami budou dle potřeby v naší škole zařazeny podle doporučení školského poradenského zařízení a přiznaného stupně podpory tyto předměty speciálně pedagogické péče: logopedická intervence pro žáky se závažnými poruchami řeči, ergoterapie pro žáky s tělesným postižením a práce s počítačem pro žáky s tělesným postižením. Vzdělávací obsah těchto předmětů přizpůsobujeme vzdělávacím možnostem a předpokladům „*žáka s přiznanými podpůrnými opatřeními v rámci IVP.*“

Zásady práce se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami

- seznámení všech pedagogů, ale i spolužáků s daným postižením žáka,
- respektování zvláštností a možností žáka,
- vysvětlení vyučujícím způsobů hodnocení žáka a možnostmi úlev,
- vytvoření optimálního pracovního prostředí včetně vstřícné přátelské atmosféry,
- možnost kompenzace jinými činnostmi, kde žák může být úspěšný,
- v případě dlouhodobé nemoci konzultovat a vytvořit individuální vzdělávací plán,
- kladení reálných cílů, postupné zvyšování nároků,
- podporování snahy, pochvala při sebemenším zlepšení výkonu, nedostatky neporovnávat s ostatními,
- navození příjemné a soustředěné atmosféry při práci,
- nutnost spolupráce s rodiči,
- vyhledávání činností, ve kterých může být žák úspěšný,
- dodržení častých přestávek, střídání pracovního tempa

Zapojení dalších osob a subjektů

Při práci se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami je nutná spolupráce školy, žáka, jeho zákonného zástupce a školského poradenského zařízení (ŠPZ).

Poradenskou podporu těmto žákům, jejich zákonným zástupcům a pedagogům zajišťuje školní poradenské pracoviště, které tvoří:

- školní metodik prevence,
- výchovný poradce,
- třídní učitelé,
- školní speciální pedagog.

Při vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami škola dále spolupracuje s PPP Rumburk, SPC Rumburk, PPP Česká Lípa, PPP Děčín, SVP Šluknovsko se sídlem v Jiřikově.

3.3.2 Charakteristika ŠVP: zabezpečení výuky žáků mimořádně nadaných

Nadaný a mimořádně nadaný žák

Nadaným žákem se rozumí jedinec, který při adekvátní podpoře vykazuje ve srovnání s vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech.

Za mimořádně nadaného žáka se považuje žák, jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností nebo v jednotlivých oblastech rozumových schopností.

Možné úpravy způsobů výuky:

- doplnění, rozšíření a prohloubení vzdělávacího obsahu,
- zadávání specifických úkolů (na složitější a abstraktnější úrovni),
- zapojení do samostatných a rozsáhlejších prací a projektů,
- vnitřní diferenciaci žáka v některých předmětech, např. cizí jazyk, volitelné předměty,
- pestrá a podnětná výuka, která umožňuje velkou aktivitu, samostatnost a činnost (nabídka nestandardních problémových úloh),
- respektování pracovního tempa a zájmů žáka,
- podpora hledání dalších možných postupů řešení problémů,
- přerazení mimořádně nadaného žáka do vyššího ročníku bez absolvování předchozího ročníku na základě zkoušky před komisí,
- předčasný nástup dítěte ke školní docházce

Forma vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných

Škola využívá pro podporu nadání a mimořádného nadání podpůrných opatření podle individuálních vzdělávacích potřeb žáků v rozsahu prvního až čtvrtého stupně podpory.

Zjišťování mimořádného nadání žáka provádí školské poradenské zařízení na návrh učitele nebo rodičů. Pro tyto žáky může být vypracován individuální vzdělávací plán, který vychází ze ŠVP a závěrů vyšetření.

Mimořádně nadaní žáci mají upraven způsob výuky tak, aby byli dostatečně motivováni k rozšiřování základního učiva do hloubky především v těch předmětech, které reprezentují nadání dítěte.

Pravidla a průběh tvorby plánu pedagogické podpory nadaného a mimořádně nadaného žáka

- Při zjištění nadání a mimořádného nadání žáka informuje vyučující daného předmětu třídního učitele a výchovného poradce.
- Učitel daného předmětu je zodpovědný za vytvoření plánu pedagogické podpory žáka. Plán pedagogické podpory vytváří s metodickou podporou výchovného poradce.
Na tvorbě PLPP se účastní i vyučující dalších předmětů, kde se projevuje nadání žáka.
- S plánem pedagogické podpory seznámí škola žáka, zákonného zástupce žáka, všechny vyučující žáka a další pedagogické pracovníky podílející se na provádění tohoto plánu. Seznámení s PLPP jmenovaní potvrdí svým podpisem.
- Poskytování podpory učitel daného předmětu ve spolupráci s ostatními vyučujícími průběžně vyhodnocuje. V případě potřeby učitel za metodické podpory výchovného poradce plán pedagogické podpory průběžně aktualizuje v souladu s potřebami žáka. Nejpozději po 3 měsících od zahájení poskytování podpůrných opatření poskytovaných na základě plánu pedagogické podpory výchovný poradce vyhodnotí, zda podpůrná opatření vedou k naplnění stanovených cílů. Pokud se daná opatření ukáží jako

nedostatečná, výchovný poradce doporučí zákonnému zástupci žáka využití poradenské pomoci školského poradenského zařízení.

- Pokud jsou daná opatření dostatečná, pedagogičtí pracovníci nadále pokračují v jejich realizaci a úpravách dle potřeb žáka.

Postup školy při tvorbě individuálního vzdělávacího plánu mimořádně nadaného žáka

- V případě, že opatření vyplývající z Plánu pedagogické podpory žáka nejsou dostačující, výchovný poradce doporučí zákonnému zástupci žáka návštěvu školského poradenského zařízení.
- Škola bezodkladně předá Plán pedagogické podpory školskému poradenskému zařízení.
- Pokud školské poradenské zařízení doporučí vzdělávání žáka dle individuálního vzdělávacího programu, zákonný zástupce podá žádost o vzdělávání podle individuálního vzdělávacího programu. Ředitelka školy žádost posoudí a v případě vyhovění žádosti zajistí zpracování IVP.
- Za tvorbu IVP, spolupráci se školským poradenským zařízením a spolupráci se zákonnými zástupci je odpovědný výchovný poradce. IVP vytváří třídní učitel ve spolupráci s vyučujícími dotčených předmětů, podklady kontroluje a konzultuje se školským poradenským zařízením výchovný poradce. IVP vzniká bez zbytečného odkladu, nejpozději do 1 měsíce od obdržení doporučení.
- S IVP jsou seznámeni všichni vyučující, žák a zákonný zástupce žáka.
- Zákonný zástupce stvrdí seznámení s IVP podpisem informovaného souhlasu. Ostatní zúčastnění IVP podepíší.
- Poskytování podpůrných opatření třídní učitel ve spolupráci s ostatními vyučujícími průběžně vyhodnocuje. V případě potřeby učitel daného předmětu za metodické podpory výchovného poradce individuální vzdělávací plán průběžně aktualizuje v souladu s vývojem speciálních vzdělávacích potřeb žáka.
- Školské poradenské zařízení 1x ročně vyhodnocuje naplňování individuálního vzdělávacího plánu.
- Pokud jsou daná opatření dostatečná, pedagogičtí pracovníci nadále pokračují v jejich realizaci a úpravách dle potřeb žáka.
- Stejný postup platí, pokud zákonný zástupce žáka vyhledal pomoc školského poradenského zařízení i bez vyzvání školy.

Postup školy při přeřazení žáka do vyššího ročníku

- Zákonný zástupce žáka požádá o **přeřazení do vyššího ročníku.**
- Ředitelka školy jmenuje komisi pro přeřazení žáka do vyššího ročníku.
- Ředitelka školy stanoví termín konání zkoušky v dohodě se zletilým žákem nebo zákonným zástupcem.
- Ředitelka školy stanoví obsah, formu a časové rozložení zkoušky.

- Žák vykoná zkoušku před komisí.
- Komise určí hlasováním výsledek zkoušky.
- Škola pořizuje protokol o zkoušce, který je součástí dokumentace žáka ve školní matrice.
- Ředitelka školy sdělí výsledek zkoušky prokazatelným způsobem zákonnému zástupci žáka. - V následujících vysvědčeních se na zadní straně uvede, které ročníky žák neabsolvoval.

Specifikace provádění podpůrných opatření

Metody výuky (pedagogické postupy)

- obohacení dílčích výstupů školního vzdělávacího programu nad rámec učiva vyučovacích předmětů a oblastí školního vzdělávacího programu pro nadané a mimořádně nadané žáky,
- využívání individuální a skupinové projektové práce, stáže na odborných pracovištích na podporu rozvoje vědomostí a dovedností, včetně praktických dovedností nadaných žáků,
- povzbuzování procesů objevování a vyhledávání dalších souvislostí a vazeb, které dané téma vzdělávání nabízí,
- pestrá a podnětná výuka, která umožňuje velkou aktivitu, samostatnost a činnost (nabídka nestandardních problémových úloh),
- respektování pracovního tempa a zájmů žáka,
- podpora hledání dalších možných postupů řešení problémů,
- napomáhání osobnostnímu rozvoji těchto žáků, zapojování je do kolektivních činností, vedení k rovnému přístupu k méně nadaným spolužákům, k toleranci, ochotě pomáhat slabším

Úprava obsahu vzdělávání

- obohacování učiva (dílčích výstupů) nad rámec školního vzdělávacího programu podle charakteru nadání žáka,
- prohloubení učiva, rozšíření a obohacení o další informace,
- zadávání specifických úkolů, projektů (na složitější a abstraktnější úrovni),
- příprava a účast na soutěžích včetně celostátních a mezinárodních kol

Organizace výuky

- předčasný nástup dítěte ke školní docházce,
- vzdělávání skupiny mimořádně nadaných žáků v jednom či více vyučovacích předmětech,
- účast žáka na výuce jednoho nebo více vyučovacích předmětů ve vyšších ročnících školy nebo v jiné škole,
- nabídka volitelných vyučovacích předmětů, nepovinných předmětů a zájmových aktivit,
- vnitřní diferenciaci žáka v některých předmětech, např. cizí jazyk, volitelné předměty,
- přeřazení mimořádně nadaného žáka do vyššího ročníku bez absolvování předchozího ročníku na základě zkoušky před komisí,
- žáci se účastní olympiád, soutěží nejen školních, ale i regionálních nebo krajských,
- žáci jsou směřováni k zapojení do zájmových aktivit organizovaných školou nebo základní uměleckou školou,
- pestrá nabídka volitelných předmětů, kde si žáci volí studium podle svého zájmu a mohou rozvíjet svůj talent v oborech, kde pro to mají předpoklady,
- spolupráce se sportovním klubem

3.4 Průřezová témata

Průřezová témata reprezentují ve vzdělávacím programu okruhy aktuálních problémů současného světa a jsou nedílnou součástí základního vzdělávání.

Tematické okruhy průřezových témat procházejí napříč vzdělávacími oblastmi a umožňují propojení vzdělávacích oborů. Nevytváříme pro průřezová témata samostatné vyučovací předměty, ale integrujeme je do jiných vyučovacích předmětů (INT) a realizujeme jejich obsah formou projektů (PRO), ve kterých musí žáci používat znalosti a dovednosti z různých oborů.

Zařazení jednotlivých okruhů průřezových témat je vždy součástí charakteristiky vzdělávací oblasti vyučovacích předmětů. Pro lepší orientaci uvádíme přehled všech průřezových témat a jejich tematických okruhů. Pro zjednodušení zápisu byl použit kódový systém, který bude praktikován i ve třídních knihách. Součástí ŠVP je i přehledná tabulka PT uvedená níže.

3.4.1 Začlenění průřezových témat (PT)

PT 1 – Osobnostní a sociální výchova

PT 2 – Výchova demokratického občana

PT 3 – Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

PT 4 – Multikulturní výchova

PT 5 – Environmentální výchova

PT 6 – Mediální výchova

PT 1 – Osobnostní a sociální výchova

Tematické okruhy (TO):

- TO 1.1. Rozvoj schopností poznání
- TO 1.2 Sebepoznání a sebepojetí
- TO 1.3 Seberegulace a sebeorganizace
- TO 1.4 Psychohygiena TO
- 1.5 Kreativita
- TO 1.6 Poznání lidí
- TO 1.7. Mezilidské vztahy
- TO 1.8. Komunikace
- TO 1.9 Kooperace a kompetice
- TO 1.10 Řešení problémů a rozhodovací dovednosti
- TO 1.11 Hodnoty, postoje, praktická etika

PT 2 – Výchova demokratického občana

Tematické okruhy:

- TO 2.1 Občanská společnost a škola
- TO 2.2 Občan, občanská společnost a stát
- TO 2.3 Formy participace občanů v politickém životě
- TO 2.4 Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování

PT 3 – Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech Tematické okruhy:

- TO 3.1 Evropa a svět nás zajímá
- TO 3.2 Objevujeme Evropu a svět
- TO 3.3 Jsme Evropané

PT 4 – Multikulturní výchova Tematické okruhy:

- TO 4.1 Kulturní difference
- TO 4.2 Lidské vztahy
- TO 4.3 Etnický původ
- TO 4.4 Multikulturalita
- TO 4.5 Princip sociálního smíru a solidarita

PT 5 – Enviromentální výchova

Tematické okruhy:

- TO 5.1 Ekosystémy
- TO 5.2 Základní podmínky života

TO 5.3 Lidské aktivity a problémy životního prostředí

TO 5.4 Vztah člověka k prostředí

PT 6 – Mediální výchova Tematické

okruhy:

TO 6.1 Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

TO 6.2 Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality

TO 6.3 Stavba mediálních sdělení

TO 6.4 Vnímání autora mediálních sdělení

TO 6.5 Fungování a vliv médií ve společnosti

TO 6.6 Tvorba mediálního sdělení

TO 6.7 Práce v realizačním týmu

Poznámky ke zkratkám:

ČJ – Český jazyk a literatura

ČLS – Člověk a jeho svět

CIZ. J. – Cizí jazyk (německý, anglický)

DCJ – Další cizí jazyk

MA – Matematika

VL – Vlastivěda PŘ –

Přírodověda

VV – Výtvarná výchova

HV – Hudební výchova

TV – Tělesná výchova

D – Dějepis

INF – Informatika

Z – Zeměpis

CH – Chemie

ETV – Etická výchova DRA

– Dramatická výchova

Průřezová témata tabulkově 1. stupeň:

	Jazyk a jazyková komunikace	Matematika a její aplikace	Člověk a jeho svět	Umění a kultura	Člověk a zdraví
1. ročník	ČJ TO 1.1	MA TO 1.1	ČLS TO 1.3		
2. ročník	ČJ TO 1.7	MA TO 1.4	ČLS TO 1.6		
3. ročník	ČJ TO 4.2 CIZ. J TO 1.1 CIZ. J. TO 1.8 CIZ. TO 4.4	MA TO 1.10	ČLS TO 5.1	VV TO 1.5	
4. ročník	ČJ TO 6.3	MA TO 1.8	VL TO 1.11 VL TO 2.1 VL TO 2.2 VL TO 2.3 VL TO 2.4		
5. ročník	ČJ TO 1.9 ČJ TO 6.1 CIZ. J. 3.1	MA TO 5.3	VL TO 3.1 VL TO 4.5	HV TO 4.1	TV TO 1.2

Průřezová témata tabulkově 2. stupeň:

	Jazyk a jazyková komunikace	Matematika a její aplikace	Informační a komunikační technologie	Člověk a společnost	Člověk a příroda	Umění a kultura
6. ročník	ČJ TO 4.1 ČJ TO 6.5		INF TO 6.2	D TO 3.3	Z TO 5.1 PŘ TO 5.1	VV TO 6.7
7. ročník	CIZ. J. TO 6.3 DCJ TO 1.8	MA TO 5.3	INF TO 6.3	D TO 2.4	Z TO 2.4 Z TO 3.2	
8. ročník	CIZ. J. TO 3.2 CIZ. J. TO 4.1	MA TO 6.1		D TO 2.2	Z TO 4.3 Z TO 5.4 CH TO 5.2	VV TO 4.4 VV TO 6.6
9. ročník	CIZ. J. TO 3.3 DCJ TO 4.1	MA TO 6.1	INF TO 6.6	D TO 1.7	CH TO 5.3 CH TO 5.4 Z TO 5.1 PŘ TO 5.3 F TO 5.	VV TO 6.7 VV TO 3.2

4. RÁMCOVĚ VZDĚLÁVACÍ PLÁN

4.1 Systém výuky

ŠVP (RVP) rozlišuje tři vzdělávací období: 1. období zahrnuje 1. – 3. ročník, 2. období 4. – 5. ročník, 3. období 6. – 9. ročník. ŠVP vymezuje jako závazný výstup očekávané kompetence 2. a 3. období.

Základní vyučovací jednotkou je vyučovací hodina (45 min). Rozvrh hodin v týdnu není v ŠVP chápán jako dogma. Učitelé (zejména na I. stupni ZŠ) si mohou po dohodě s vedením školy rozvrhnout denní (týdenní) program výuky při zachování časových proporcí jednotlivých předmětů v týdnu. Kromě vyučovací hodiny lze realizovat výuku i jiným typem vyučovací jednotky s odlišným časovým úsekem při dodržení zásad hygieny školní práce (přestávky, relaxace apod.). Při realizaci dílčích školních programů a projektů je nutné respektovat závaznost minimálních hodinových dotací pro jednotlivé vyučovací předměty (obory vzdělávacích oblastí) pro daný ročník (eventuálně pro dané vzdělávací období).

Metody a formy výuky ŠVP nestanovuje závazně – nechává na vyučujícím, aby pro dosažení očekávané kompetence zvolil sám takové metody a formy výuky, které budou vést k očekávanému efektu. Použité formy a metody by měly v žácích vyvolávat touhu po poznávání, provokovat jejich zvědavost, stimulovat kladné rysy lidské povahy a měly by vždy směřovat k získání konkrétní aktivní dovednosti. Respektování osobnosti dítěte a uplatňování principu pozitivní motivace by měly být neodmyslitelnými prvky práce vyučujícího.

4.2 Skladba vyučovacích předmětů ŠVP

Obsah vzdělávacích oblastí, které vymezuje RVP, je realizován prostřednictvím jednotlivých předmětů. Předměty můžeme rozdělit do dvou skupin: předměty povinné pro všechny žáky (např. Čj, M) a předměty volitelné (jsou povinné, ale žáci mají obvykle možnost si vybrat z určité nabídky).

Základní nabídka volitelných předmětů (okruh není uzavřen, mohou se dle organizačních možností školy měnit):

Dramatická výchova

Etická výchova

4.3 Poznámky k vyučovacím předmětům ŠVP

Vzdělávací obsah jednotlivých vzdělávacích oblastí (oborů vzdělávacích oblastí) RVP je ve Školním vzdělávacím programu rozpracován do konkrétních vyučovacích předmětů, které škola žákům v daném vzdělávacím období v jednotlivých ročnících nabízí. Skladba těchto předmětů respektuje závazný platný Rámcový učební plán pro základní vzdělávání, zohledňuje

aktuální vzdělávací podmínky školy a vytčené vzdělávací priority. ŠVP rozlišuje vzdělávací předměty: povinné a volitelné.

Volitelné předměty jsou v ŠVP koncipovány jako aktuální vzdělávací nabídka reagující na aktuální vzdělávací požadavky žáků a na aktuální vzdělávací podmínky a možnosti školy. Škola v učebních plánech pro daný školní rok uvede, které volitelné předměty, ve kterých ročnících a v jaké týdenní hodinové dotaci nabízí. Žáci jsou povinni (v závazném počtu hodin pro daný ročník) si vybrat z uvedené nabídky. O zařazení žáka do skupiny volitelného předmětu rozhoduje ředitelka školy.

4.4 Poznámky k učebnímu plánu

Učební plány se mohou postupně rozvíjet a doplňovat především o nabídku dalších volitelných a nepovinných předmětů s ohledem na to, jak se bude dařit vhodně doplňovat učitelský sbor novými kvalifikovanými učiteli.

Za součást učebního plánu školy jsou považovány i všechny ostatní (výchovně vzdělávací, kulturní, sportovní aj.) akce, které jsou aktuálně zařazeny do ročních (měsíčních) plánů školy.

Očekávané výstupy a obsah učiva těchto programů (projektů) jsou specifikovány přímo v jednotlivých programech (projektech). Mohou se meziročně lišit podle charakteru konkrétního místa konání jednotlivých akcí.

Učební plán

Vzdělávací oblasti	Předmět	Ročník					Minimum	Skutečnost	Rozdíl					Minimum	Skutečnost	Rozdíl
		1.	2.	3.	4.	5.	1. — 5. ročník			6.	7.	8.	9.	6. — 9. ročník		
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk	8	9	8	6	7	33	38	5	4	4	4	5	15	17	2
	Cizí jazyk			3	3	3	9	9	0	3	3	3	3	12	12	0
	Další cizí jazyk										2	2	2	6	6	0
Matematika a její aplikace	Matematika	4	5	5	5	4	20	23	3	5	5	4	5	15	19	4
Informační a komunikační technologie	Informatika				1	1	1	2	1	2	1	1	1	1	5	4
Člověk a jeho svět	Člověk a jeho svět	2	2	3			12	14	2							
	Přírodověda				1	2										
	Vlastivěda				2	2										
Člověk a příroda	Chemie											2	2	21	26	5
	Fyzika									2	2	2	2			
	Přírodopis									2	1	2	2			
	Zeměpis									2	2	2	1			
Člověk a společnost	Dějepis									2	2	2	2	11	12	1
	Výchova k občanství									1	1	1	1			
Umění a kultura	Hudební výchova	1	1	1	1	1	12	12	0	1	1	1	1	10	10	0
	Výtvarná výchova	1	1	1	2	2				2	2	1	1			
Člověk a svět práce	Člověk a svět práce	1	1	1	1	1	5	5	0	1	1	1		3	4	1
	Výchova k volbě povolání												1	1		
Člověk a zdraví	Člověk a zdraví									1	1	1	0	10	11	1
	Tělesná výchova	2	2	2	2	2	10	10	0	2	2	2	2			
Volitelné předměty																
	Dramatická výchova	1	1	1			0	5	5							
	Etická výchova				1	1										
	Disponibilní dotace						16	16	0					18	18	18
	celkem	20	22	25	25	26	102	118	16	30	30	31	31	104	122	18
	Týdenní dotace povinných předmětů	20	22	25	25	26	118			29 — 30	29 — 30	31 — 32	31 — 32	122		

5. Vzdělávací oblasti a jejich předměty

Jazyk a jazyková komunikace

Charakteristika vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace

Vzdělávací oblast Jazyk a jazyková komunikace zaujímá stěžejní postavení ve výchovně vzdělávacím procesu. Dobrá úroveň jazykové kultury patří k podstatným znakům všeobecné vyspělosti absolventa základního vzdělávání. Jazyková výuka, jejímž cílem je zejména podpora rozvoje komunikačních kompetencí, umožňuje správně vnímat různá jazyková sdělení, rozumět jim, vhodně se vyjadřovat a účinně uplatňovat i prosazovat výsledky svého poznávání. Kultivace jazykových dovedností a jejich využívání je nedílnou součástí všech vzdělávacích oblastí.

Vzdělávací předměty

Vzdělávací oblast Jazyk a jazyková komunikace zahrnuje vzdělávací předměty:

- Český jazyk a literatura
- Cizí jazyk
- Další cizí jazyk

Cílové zaměření vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- pochopení jazyka jako prostředku historického a kulturního vývoje národa, sjednocujícího činitele národního společenství
- pochopení jazyka jako důležitého nástroje celoživotního vzdělávání
- rozvíjení pozitivního vztahu k mateřskému jazyku a jeho chápání jako zdroje pro rozvoj osobního i kulturního bohatství
- rozvíjení pozitivního vztahu k mnohojazyčnosti a respektování kulturní rozmanitosti
- vnímání a postupnému osvojování jazyka jako prostředku k získávání a předávání informací, k vyjádření jeho potřeb i prožitků a ke sdělování názorů
- zvládnutí pravidel mezilidské komunikace daného kulturního prostředí a rozvíjení pozitivního vztahu k jazyku v rámci interkulturní komunikace
- samostatnému získávání informací z různých zdrojů a k zvládnutí práce s jazykovými a literárními prameny i s texty různého zaměření
- získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti a ke kultivovanému projevu jako prostředku prosazení sebe sama

- individuálnímu prožívání slovesného uměleckého díla, ke sdílení čtenářských zážitků, k rozvíjení pozitivního vztahu k literatuře i k dalším druhům umění založených na uměleckém textu a k rozvíjení emocionálního a estetického vnímání

Charakteristika vzdělávacího předmětu Český jazyk a literatura

Vzdělávací předmět Český jazyk a literatura v sobě zahrnuje tři složky. Jazykovou, komunikační a slohovou a literární výchovu. V *jazykové výchově* je kladen důraz především na zvukovou stránku jazyka, slovní zásobu a tvoření slov, tvarosloví, obecné poučení o jazyce, skladbu a pravopis. V *komunikační a slohové výchově* pak na čtení, naslouchání, mluvený projev – zásady dorozumívání, kultivovaného projevu, komunikační žánry; písemný projev. V *literární výchově* na tvořivé činnosti s literárním textem, způsoby interpretace literárních a jiných děl, literární druhy a žánry, základy literární teorie a historie.

Hlavním cílem je naučit vnímat žáky všechny tyto složky jako celek, jehož komponenty se navzájem ovlivňují, prolínají, doplňují, tak, aby byli schopni se v běžném komunikačním rámci dorozumět, srozumitelně komunikovat, a vyjadřovat své myšlenky psanou i mluvenou formou, aby dokázali porozumět a vhodně jazykově interpretovat vybraná díla našich i zahraničních autorů a předávat tak dál kulturní dědictví nejen našeho národa.

Charakteristika vzdělávacích předmětů Cizí jazyk a Další cizí jazyk

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Cizí jazyk přispívá k pochopení a objevování skutečností nad rámec mateřského jazyka. Vytváří živý jazykový základ a předpoklady pro komunikaci žáků v rámci Evropy a světa. Rovněž snižuje jazykové bariéry a přispívá tak ke zvýšení mobility jednotlivců. Zprostředkovává poznávání ve způsobu života lidí jiných zemí a jiných kulturních tradic. Učí vzájemnému porozumění, toleranci a vytváří podmínky pro spolupráci škol na mezinárodních projektech. Vzdělání v Dalším cizím jazyce směřuje k dosažení úrovně A1 podle Společného evropského referenčního rámce jazyků.

Vzdělávání v cizích jazycích formulované v RVP ZV vychází ze Společného evropského referenčního rámce pro jazyky, který popisuje různé úrovně ovládání cizího jazyka. Výuka v Cizím jazyce směřuje k dosažení úrovně A2, výuka v Dalším cizím jazyce směřuje k dosažení úrovně A1 (podle SERR).

Společný evropský referenční rámec pro jazyky vymezuje kompetence komunikativní a všeobecné jako cílové kompetence jazykové výuky.

Úroveň A2: Rozumí větám a často používaným výrazům vztahujícím se k oblastem, které se studenta/studentky bezprostředně týkají. Dokáže komunikovat prostřednictvím jednoduchých a běžných úloh, jež vyžadují jednoduchou a přímou výměnu informací o známých skutečnostech. Umí jednoduchým způsobem popsat svou vlastní rodinu, bezprostřední okolí a záležitosti týkající se nejnáléhavějších potřeb žáků.

Úroveň A1: Rozumí známým každodenním výrazům a zcela základním frázím, jejichž cílem je vyhovět konkrétním potřebám, umí tyto výrazy a fráze používat. Umí představit sám sebe a ostatní. Klást jednoduché otázky týkající se informací osobního rázu, např. o místě, kde

žije, o lidech, které zná, a věcech, které vlastní, a na podobné otázky umí odpovídat. Dokáže se jednoduchým způsobem domluvit, mluví-li partner pomalu a jasně a je ochoten pomoci.

Průřezová témata

Český jazyk a literatura

- Osobnostní a sociální výchova – Rozvoj schopností poznání – Cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění – TO 1.1 – 1. ročník
- Osobnostní a sociální výchova – Mezilidské vztahy – Péče o dobré vztahy – TO 1.7 – 2. ročník
- Multikulturní výchova – Lidské vztahy – Právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci – TO 4.2 – 3. ročník
- Mediální výchova – Stavba mediálních sdělení – Příklady a stavby uspořádání zpráv a dalších mediálních sdělení – TO 6.3 – 4. ročník
- Osobnostní a sociální výchova – Kooperace a kompetice – Rozvoj individuálních dovedností pro kooperaci – TO 1.9 – 5. ročník
- Mediální výchova – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení – Hledání rozdílu mezi informativním, zábavním a reklamním sdělením – TO 6.1 – 5. ročník
- Mediální výchova – Fungování a vliv médií ve společnosti – Organizace a postavení média ve společnosti – TO 6.5 – 6. ročník
- Multikulturní výchova – Kulturní difference – Jedinečnosti každého člověka a jeho individuální zvláštnosti – TO 4.1 – 6. ročník

Cizí jazyk

- Osobnostní a sociální výchova – Rozvoj schopností poznání – Cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů – TO 1.1 – 3. ročník
- Multikulturní výchova – Multikulturalita – Význam užívání cizího jazyka jako nástroje dorozumění a celoživotního vzdělávání – TO 4.4 – 3. ročník
- Osobnostní a sociální výchova – Komunikace – Komunikace v různých situacích – TO 1.8 – 3. ročník
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Evropa a svět nás zajímá – Život dětí v jiných zemích – TO 3.1 – 5. ročník
- Mediální výchova – Stavba mediálního sdělení – Příklady pravidelností v uspořádání mediovaných sdělení – TO 6.3 – 7. ročník
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Objevujeme Evropu a svět – Evropské krajiny – TO 3.2 – 8. ročník
- Multikulturní výchova – Kulturní difference – Poznávání vlastního kulturního zakotvení – TO 4.1 – 8. ročník
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Jsme Evropané –

Další cizí jazyk

- Osobnostní a sociální výchova – Komunikace – Pravda, lež a předstírání v komunikaci – TO 1.8 – 8. a 9. ročník
- Multikulturní výchova – Kulturní difference – Základní problémy sociokulturních rozdílů v České republice a v Evropě – TO 4.1 – 9. ročník

Výchovné a vzdělávací strategie vzdělávací oblast Jazyk a jazyková komunikace

Kompetence k učení

- využívá pro efektivní učení vhodné způsoby a metody; organizuje a řídí vlastní učení
- vyhledává a třídí informace získané čtením s porozuměním a prací s textem
- pracuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly
- samostatně pozoruje a získané výsledky porovnává
- řeší zajímavé úkoly, projevuje ochotu věnovat se dalšímu studiu

Kompetence k řešení problémů

- vyhledá informace vhodné k řešení problému; využívá k tomu encyklopedie, internet, knihovny, Pravidla českého pravopisu
- ověřuje prakticky správnost řešení problémů a osvědčené postupy aplikuje při řešení problémových situací

Kompetence komunikativní

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory, snaží se vyjadřovat výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- naslouchá promluvám druhých lidí, učí se kultivovaně na ně reagovat a obhajovat svůj názor

Kompetence sociální a personální

- účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce, chování a jednání v týmu
- podílí se na utváření atmosféry v týmu, poskytne pomoc nebo o ni požádá
- přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými
- vytváří si představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a rozvoj

Kompetence občanské

- respektuje přesvědčení a názor druhých lidí

- chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu
- rozhoduje se zodpovědně podle dané situace, poskytne dle svých možností účinnou pomoc, chová se zodpovědně v krizových situacích
- respektuje a chrání naše tradice a kulturní historické dědictví; zapojuje se do kulturního dění

Kompetence pracovní

- dodržuje vymezená pravidla, plní své povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné pracovní podmínky, dbá na ochranu svého zdraví i zdraví druhých tvoří si podnětné pracovní prostředí

Matematika a její aplikace

Charakteristika vzdělávací oblasti Matematika a její aplikace

Matematika jako vyučovací předmět by měla být chápána jako odraz reálných vztahů v praktickém životě. Ve vzdělávání na ZŠ je především založena na aktivních činnostech, které jsou typické pro práci s matematickými objekty a pro užití v reálných situacích. Poskytuje vědomosti a dovednosti v praxi a umožňuje tak získat matematickou gramotnost.

Cílem je získat početní dovednosti v oboru přirozených a racionálních čísel, žáci by si měli umět poradit s praktickými úlohami běžného života, rozpoznat příčiny a důsledky, odvodit nové skutečnosti a ověřovat si pravdivost svých tvrzení, naučit se pracovat s tabulkami a grafy, vyhledávat informace, naučit se rýsovat. Vyučování by mělo směřovat k rozvíjení vlastních zkušeností – potřebě počítat, kreslit, hrát si – a být tak zajímavé a nestresující.

Vzdělávání je zaměřeno na porozumění základním myšlenkovým postupům, matematickým pojmům a jejich vzájemným vztahům. Žáci si osvojují postupně pojmy, algoritmy, symboliku, terminologii a způsoby užití.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti Matematika a její aplikace

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- využívání matematických poznatků a dovedností v praktických činnostech – odhady, měření a porovnávání velikostí a vzdáleností, orientace
- rozvíjení paměti žáků prostřednictvím numerických výpočtů a osvojováním si nezbytných matematických vzorců a algoritmů
- rozvíjení logického myšlení ke kritickému usuzování a srozumitelné a věcné argumentaci prostřednictvím řešení matematických problémů
- rozvíjení abstraktního a exaktního myšlení osvojováním si a využíváním základních matematických pojmů a vztahů

- vytváření zásoby matematických nástrojů (početních operací, algoritmů, metod řešení úloh) a k efektivnímu využívání osvojeného matematického aparátu
- vnímání složitosti reálného světa a jeho porozumění; k rozvíjení zkušenosti s matematickým modelováním (matematizací reálných situací), k vyhodnocování matematického modelu a hranic jeho použití; k poznání, že realita je složitější než její matematický model, že daný model může být vhodný pro různorodé situace a jedna situace může být vyjádřena různými modely
- provádění rozboru problému a plánu řešení, odhadování výsledků, volbě správného postupu k vyřešení problému a vyhodnocování správnosti výsledku vzhledem k podmínkám úlohy nebo problému
- přesnému a stručnému vyjadřování užíváním matematického jazyka včetně symboliky, prováděním rozborů a zápisů při řešení úloh a ke zdokonalování grafického projevu
- rozvíjení spolupráce při řešení problémových a aplikovaných úloh vyjadřujících situace z běžného života a následně k využití získaného řešení v praxi; k poznávání možností matematiky a skutečnosti, že k výsledku lze dospět různými způsoby
- rozvíjení důvěry ve vlastní schopnosti a možnosti při řešení úloh, k soustavné sebekontrolě při každém kroku postupu řešení, k rozvíjení systematickosti, vytrvalosti a přesnosti, k vytváření dovednosti vyslovovat hypotézy na základě zkušenosti nebo pokusu a k jejich ověřování nebo vyvracení pomocí protipříkladů

Vzdělávací předmět

Vzdělávací oblast Matematika a její aplikace zahrnuje vzdělávací předmět: -
Matematika

Charakteristika vzdělávacího předmětu Matematika

Vzdělávací obsah předmětu Matematika na 1. i 2. stupni je rozdělen na čtyři tematické okruhy.

1. stupeň – 1. Číslo a početní operace
2. Závislosti, vztahy a práce s daty
3. Geometrie v rovině a prostoru
4. Nestandardní aplikační úlohy a problémy
2. stupeň – 1. Číslo a proměnná
2. Závislosti, vztahy a práce s daty
3. Geometrie v rovině a prostoru
4. Nestandardní aplikační úlohy a problémy

V prvním okruhu si žáci osvojují aritmetické operace ve třech složkách – dovednost provádět operaci, algoritmické porozumění a významové porozumění (propojení s reálnou

situaci). Číselné údaje získávají odhadováním, měřením, výpočtem a zaokrouhlováním. Seznamují se s pojmem proměnná a pracují s ní.

Ve druhém okruhu rozpoznávají určité typy závislostí a změn, které jsou projevem běžných jevů (růst, pokles, nulová hodnota) a analyzuje je z grafů, tabulek a diagramů. V jednoduchých případech je konstruuje a vyjadřují matematickým předpisem. Zkoumání těchto závislostí směřuje k pochopení pojmu funkce.

V třetím okruhu žáci určují a znázorňují geometrické tvary, vyhledávají jejich podobnosti a odlišnosti, uvědomují si vzájemné polohy objektů v rovině i prostoru. Učí se odhadovat, porovnávat a měřit délku, velikost úhlu, obvod a obsah (povrch a objem) a zdokonalovat svůj grafický projev.

Poslední okruh je důležitou součástí matematického vzdělávání, protože řešení úloh je do jisté míry nezávislé na znalostech a dovednostech školské matematiky, ale v němž je důležité uplatnit logické myšlení. Žáci se učí pochopit a analyzovat problém, řeší problémové situace z běžného života, učí se utřídit údaje a podmínky a najít optimální řešení. Řešení je závislé na rozumové vyspělosti žáka, posiluje jeho vědomí ve vlastní schopnosti logického uvažování a může podchytit i ty, kteří jsou méně úspěšní.

Průřezová témata

- Osobnostní a sociální výchova – Rozvoj schopností poznávání – Dovednosti pro učení a studium – TO 1.1 – 1. ročník
- Osobnostní a sociální výchova – Psychohygiena – Hledání pomoci při potížích – TO 1.4 – 2. ročník
- Osobnostní a sociální výchova – Hodnoty, postoje, praktická etika – TO 1.10 – 3. ročník
- Osobnostní a sociální výchova – Komunikace – Dialog – TO 1.8 – 4. ročník - Environmentální výchova – Lidské aktivity a problém životního prostředí – Zemědělství a životní prostředí, ekologické prostředí – TO 5.3 – 5. ročník
- Environmentální výchova – Lidské aktivity a problém životního prostředí – Doprava a životní prostředí – TO 5.3 – 7. ročník
- Mediální výchova – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení – Rozlišování bulvárních prvků ve sdělení od informativních po společensky významných TO – 6.1 – 8. ročník
- Mediální výchova – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení – Rozlišování bulvárních prvků ve sdělení od informativních po společensky významných – TO – 6.1 – 9. ročník

Výchovné a vzdělávací strategie vzdělávací oblasti Matematika a její aplikace

Kompetence k učení

- vyhledává v zadání slovních a logických úloh patřičné údaje

- pozná prostřednictvím vhodně zvolených zadání smysl osvojovaných postupů pro běžný život a vytváří si komplexní pohled na přírodní vědy
- osvojí si obecně užívané termíny, symboly a znaky všech zahrnutých termínů
- ovládá práci ve skupině i samostatně a porovnává dosažené výsledky
- uvádí věci do souvislostí a propojuje poznatky z různých vzdělávacích oblastí

Kompetence k řešení problémů

- rozpozná a pochopí problém
- umí zvolit vhodné řešení problémů, užívá logické a matematické postupy
- dokáže vyhledat informace, které jsou potřebné k dosažení cíle
- vyjadřuje závěry na základě ověřených výsledků

Kompetence komunikativní

- co nejvýstižněji formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory
- rozumí různým typům textů, záznamů a obrazových materiálů
- využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem

Kompetence sociální a personální

- dokáže pracovat ve skupině a ovlivňuje kvalitu skupinové práce, dodržuje stanovená pravidla
- je ohleduplný a tolerantní při jednání s druhými lidmi
- vytváří si pozitivní představu o sobě samém, ovládá a řídí svoje jednání a chování

Kompetence občanské

- respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot
- uvědomuje si své školní povinnosti a souvislost se zodpovědností za svou domácí přípravu
- chápe základní ekologické souvislosti a Environmentální problémy
- chová se zodpovědně v krizových situacích, dle svých možností poskytuje účinnou pomoc
- pochopí výhody dodržování zdravého životního stylu

Kompetence pracovní

- umí bezpečně používat potřebné nástroje a vybavení a udržuje je v pořádku, aby byla zajištěna jejich funkčnost
- přistupuje kriticky k výsledkům, které dosáhl, stanovuje si kritéria hodnocení vlastní práce
- dodržuje pravidla hygieny a bezpečnosti práce

- využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech ke své přípravě na budoucnost

Informační a komunikační technologie

Charakteristika vzdělávací oblasti Informační a komunikační technologie

Vzdělávací oblast Informační a komunikační technologie je zařazena na obou stupních ZŠ. Na prvním stupni se jedná o čtvrté a páté ročníky, na druhém stupni se vyučuje od šestého do devátého ročníku. Vzdělávací oblast Informační a komunikační technologie umožňuje všem žákům dosáhnout základní úrovně informační gramotnosti získat elementární dovednosti v ovládání výpočetní techniky a moderních informačních technologií, orientovat se ve světě informací, tvořivě pracovat s informacemi a využívat je při dalším vzdělávání i v praktickém životě. Získané dovednosti jsou v informační společnosti nezbytným předpokladem uplatnění na trhu práce i podmínkou k efektivnímu rozvíjení profesní i zájmové činnosti. Zvládnutí výpočetní techniky, zejména rychlého vyhledávání a zpracování potřebných informací pomocí internetu a jiných digitálních médií, umožňuje realizovat metodu „učení kdekoli a kdykoli“, vede k žádoucímu odlehčení paměti při současné možnosti využít mnohonásobně většího počtu dat a informací než dosud, urychluje aktualizaci poznatků a vhodně doplňuje standardní učební texty a pomůcky. Dovednosti získané ve vzdělávací oblasti Informační a komunikační technologie umožňují žákům aplikovat výpočetní techniku s bohatou škálou vzdělávacího software a informačních zdrojů ve všech vzdělávacích oblastech celého základního vzdělávání. Tato aplikační rovina přesahuje rámec vzdělávacího obsahu vzdělávací oblasti Informační a komunikační technologie a stává se součástí všech vzdělávacích oblastí základního vzdělávání. Výuka práce s počítači a s informacemi je pojata jako samostatný předmět Informatika, i když není úkolem základní školy vychovat ze všech žáků počítačové odborníky. Jedním z cílů využívání počítačů na škole je naučit se je používat jako nástroj při další výuce. Z tohoto důvodu je nutné, aby všichni žáci prvního stupně dokázali zvládnout základy počítačů a aby je práce na počítači nezdržovala od hlavních cílů při další výuce. Na druhém stupni se žáci zaměřují na zautomatizování práce na počítači, na rozšiřování získaných znalostí. Žáci se učí aktivně využívat informačních technologií. Informační technologie jsou žákům přístupny i mimo přímou výuku počítačů a jsou využívány v co největším rozsahu jako nástroj výuky.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti Informační a komunikační technologie

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- poznání úlohy informací a informačních činností a k využívání moderních informačních a komunikačních technologií
- porozumění toku informací, počínaje jejich vznikem, uložením na médium, přenosem, zpracováním, vyhledáváním a praktickým využitím

- schopnosti formulovat svůj požadavek a využívat při interakci s počítačem algoritmické myšlení
- porovnávání informací a poznatků z většího množství alternativních informačních zdrojů, a tím k dosahování větší věrohodnosti vyhledaných informací
- využívání výpočetní techniky, aplikačního i výukového software ke zvýšení efektivnosti své učební činnosti a racionálnější organizaci práce
- tvořivému využívání softwarových a hardwarových prostředků při prezentaci výsledků své práce
- pochopení funkce výpočetní techniky jako prostředku simulace a modelování přírodních i sociálních jevů a procesů
- respektování práv k duševnímu vlastnictví při využívání SW
- zaujetí odpovědného, etického přístupu k nevhodným obsahům vyskytujících se na internetu či jiných médiích
- šetrné práci s výpočetní technikou

Charakteristika vyučovacího předmětu Informatika

Vyučovací předmět Informatika vychází ze vzdělávacího oboru Informační a komunikační technologie.

Výuka probíhá ve specializované učebně vybavené potřebným hardwarem a softwarem. Každý student má k dispozici vlastní pracoviště. Výuka předmětu probíhá převážně formou dlouhodobých projektů, které poskytují prostředky k uplatnění stanovených výstupů a průřezových témat. Žáci se seznámí s běžně užívaným hardwarem a softwarem, s novými vývojovými trendy v oblasti užití výpočetních technologií. Informatika má dále za cíl naučit žáky vyhledávat, třídit, ověřovat a využívat informace z internetové sítě a užívat internetu ke komunikaci při respektování zásad etiky a legislativy a k prezentaci výsledků své práce na webových prezentacích. K uskutečnění těchto cílů přispívá nejen ovládnutí základních textových, tabulkových a grafických programů, ale rovněž výuka počítačové a webové grafiky, zpracování grafických podkladů pro tvorbu multimediálních aplikací a využití výukového softwaru. Nedílnou součástí je výuka etiky a ochrany autorských práv v návaznosti na příslušnou legislativu.

Rozvíjí průřezové téma mediální výchova (v 6., 7. a 9. ročníku). Jejich prostřednictvím se žáci učí umění poznávat a ovládnout efektivní model učení, vnímat souvislosti, porovnávat a být kreativní.

Průřezová témata

- Mediální výchova – Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality – Různé typy sdělení, jejich rozlišování a jejich funkce – TO 6.2 – 6. ročník

- Mediální výchova – Stavba mediálních sdělení – Příklady stavby a uspořádání zpráv a dalších mediálních sdělení – TO 6.3 – 7. ročník
- Mediální výchova – Tvorba mediálního sdělení – Faktory ovlivňující práci v týmu – TO 6.6 – 9. ročník

Výchovně vzdělávací strategie oblasti Informační a komunikační technologie

Výchovně vzdělávací postupy směřující k utváření klíčových kompetencí vycházejí ze strategií popsaných na úrovni školy. Z nich se ve výuce předmětu Informatika a výpočetní technika nejčastěji uplatňují následující:

Kompetence k učení

- využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, metody
- organizuje a řídí vlastní učení, projevuje ochotu věnovat se dalšímu studiu
- během výuky klade důraz na čtení s porozuměním, práci s textem, vyhledávání informací. Vyhledává, třídí informace a na základě jejich pochopení je využívá v procesu učení a praktickém životě
- pracuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, je schopen uvést (částečně) věci do souvislostí, propojuje poznatky z různých vzdělávacích oblastí a vytváří si komplexnější pohled na matematické, přírodní, společenské a kulturní jevy
- poznává smysl a cíl učení, vytváří si vztah k učení, posoudí vlastní pokrok, kriticky zhodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich
- zadává žákům zajímavé úkoly

Kompetence k řešení problémů

- vyhledává informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky
- využívá získané vědomosti a dovednosti k řešení
- samostatně řeší problémy, volí vhodné způsoby řešení
- ověřuje prakticky správnost řešení problému a osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných nebo nových problémových situací, sleduje vlastní pokrok při zadávání problémů
- kriticky myslí, činí rozhodnutí, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí

Kompetence komunikativní

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory, snaží se vyjadřovat výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním jazyce
- naslouchá promluvám druhých lidí, kultivovaně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhájí svůj názor

- dle jeho možností rozumí typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvyků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlí o nich, reaguje na ně a využívá je ke svému rozvoji a zapojení se do společenského dění

Kompetence sociální a personální

- účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce, chování a jednání v týmu
- podílí se na utváření atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání poskytne pomoc nebo o ni požádá
- přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu a být sám respektován, čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají

Kompetence pracovní

- dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, • adaptuje se na změněné pracovní podmínky.

Člověk a jeho svět

Charakteristika vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět

Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět je koncipována pouze pro 1. stupeň základního vzdělávání. Vymezuje vzdělávací obsah týkající se člověka, rodiny, společnosti, vlasti, přírody, kultury, techniky, zdraví, bezpečí a dalších témat. Uplatňuje pohled do historie i současnosti a směřuje k dovednostem pro praktický život.

Vzdělávání v oblasti Člověk a jeho svět rozvíjí poznatky, dovednosti a prvotní zkušenosti žáků získané ve výchově v rodině a v předškolním vzdělávání. Žáci se učí pozorovat a pojmenovávat věci jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti a utváří si ucelený obraz světa. Poznávají sebe i své nejbližší okolí a postupně se seznamují s místně i časově vzdálenějšími osobami i jevy a se složitějšími ději. Učí se vnímat lidi a vztahy mezi nimi, všimnout si podstatných věcných stránek i krásy lidských výtvarů a přírodních jevů, soustředěně je pozorovat, přemýšlet o nich a chránit je. Na základě poznání sebe, svých potřeb a porozumění světu kolem sebe se žáci učí vnímat základní vztahy ve společnosti, porozumět soudobému způsobu života, jeho přednostem i problémům (včetně situací ohrožení), učí se vnímat současnost jako výsledek minulosti a východisko do budoucnosti. Při osvojování poznatků a dovedností ve vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět se žáci učí vyjadřovat své myšlenky, poznatky a dojmy, reagovat na myšlenky, názory a podněty jiných.

Podmínkou úspěšného vzdělávání v dané oblasti je vlastní prožitek žáků vycházející z konkrétních nebo modelových situací při osvojování potřebných dovedností, způsobů jednání a rozhodování. K tomu významně přispívá i osobní příklad učitelů. Propojení této vzdělávací

oblasti s reálným životem a s praktickou zkušeností žáků se stává velkou pomocí i ve zvládání nových životních situací i nové role školáka, pomáhá jim při nalézání jejich postavení mezi vrstevníky a při upevňování pracovních i režimových návyků.

Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět je vyučována na 1. stupni základní školy a zahrnuje níže jmenované vzdělávací předměty.

Vzdělávací předměty

Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět zahrnuje vzdělávací předměty:

- Člověk a jeho svět
- Vlastivěda
- Přírodověda

Cílové zaměření vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- utváření pracovních návyků v jednoduché samostatné i týmové činnosti
- orientaci v problematice peněz a cen a k odpovědnému spravování osobního rozpočtu
- orientaci ve světě informací a k časovému a místnímu propojování historických, zeměpisných a kulturních informací
- rozšiřování slovní zásoby v osvojovaných tématech, k pojmenovávání pozorovaných skutečností a k jejich zachycení ve vlastních projevech, názorech a výtvorech
- poznávání a chápání rozdílů mezi lidmi, ke kulturnímu a tolerantnímu chování a jednání na základě respektu a společně vytvořených a přijatých nebo obecně uplatňovaných pravidel soužití, k plnění povinností a společných úkolů
- samostatnému a sebevědomému vystupování a jednání, k efektivní, bezkonfliktní komunikaci v méně běžných situacích, k bezpečné komunikaci prostřednictvím elektronických médií, k poznávání a ovlivňování své jedinečnosti (možností a limitů)
- utváření ohleduplného vztahu k přírodě i kulturním výtvorům a k hledání možností aktivního uplatnění při jejich ochraně
- přirozenému vyjadřování pozitivních citů ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí
- objevování a poznávání všeho, co jej zajímá, co se mu líbí a v čem by v budoucnu mohl uspět
- poznávání podstaty zdraví i příčin jeho ohrožení, vzniku nemocí a úrazů a jejich předcházení
- poznávání a upevňování preventivního chování, účelného rozhodování a jednání v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti i zdraví a bezpečnosti druhých, včetně chování při mimořádných událostech.

Charakteristika vzdělávacích předmětů Člověk a jeho svět, Vlastivěda a Přírodověda
Vyučovací předmět Člověk a jeho svět je zařazen samostatně v 1.–3. ročníku. Vyučovací předmět Vlastivěda je zařazen samostatně ve 4.–5. ročníku. Vyučovací předmět Přírodověda je rovněž zařazen samostatně ve 4.–5. ročníku. Svým komplexním pojetím vymezuje vzdělávací obsah, který se týká člověka, rodiny, společnosti, historie, vlasti, přírody, kultury, techniky, bezpečí zdraví a další témata. Rozvíjí poznatky, dovednosti a prvotní zkušenosti žáků získané ve výchově v rodině a v předškolním vzdělávání a směřuje k dovednostem pro praktický život.

Průřezová témata

- Osobnostní a sociální výchova – Seberegulace a sebeorganizace – Stanovení osobních cílů a kroků k jejich dosažení TO 1.3 – 1. ročník
- Osobnostní a sociální výchova – Poznání lidí – Vzájemné poznávání se ve skupině / třídě – TO 1.6 – 2. ročník
- Environmentální výchova – Ekosystémy – Kulturní krajina – TO 5.1 – 3. ročník
- Osobnostní a sociální výchova – Hodnoty, postoje, praktická etika – Dovednosti rozhodování v eticky problémových situacích všedního dne – TO 1.11 – 4. ročník
- Výchova demokratického občana – Občan, občanská společnost a stát – Občan jako odpovědný člen společnosti – TO 2.2 – 4. ročník
- Výchova demokratického občana – Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování – Principy demokracie – TO 2.4 – 4. ročník
- Výchova demokratického občana – Občanská společnost a škola – Škola jako model otevřeného partnerství a demokratického společenství, demokratická atmosféra a demokratické vztahy ve škole – TO 2.1 – 4. ročník
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Evropa a svět nás zajímá – Lidová slovesnost, zvyky a tradice národů Evropy – TO 3.1 – 5. ročník
- Výchova demokratického občana – Formy participace občanů v politickém životě – Obec jako základní jednotka samosprávy státu – TO 2.3 – 5. ročník
- Multikulturní výchova – Princip sociálního smíru a solidarity – Nekonfliktní život v multikulturní společnosti – TO 4.5 – 5. ročník

Výchovné a vzdělávací strategie vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět

Kompetence k učení

- prostřednictvím vhodně zvolených zadání pozná smysl osvojovaných postupů pro běžný život a vytváří si komplexní pohled na přírodní vědy
- osvojí si obecně užívané termíny, symboly a znaky všech zahrnutých termínů
- ovládá práci ve skupině i samostatně a porovnává dosažené výsledky
- uvádí věci do souvislostí a propojuje poznatky z různých vzdělávacích oblastí

Kompetence k řešení problémů

- rozpozná a pochopí problém
- dokáže vyhledat informace, které jsou potřebné k dosažení cíle
- vyjadřuje závěry na základě ověřených výsledků

Kompetence komunikativní

- co nejvýstižněji formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory
- rozumí různým typům textů, záznamů a obrazových materiálů
- využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem

Kompetence sociální a personální

- dokáže pracovat ve skupině a ovlivňuje kvalitu skupinové práce, dodržuje stanovená pravidla
- je ohleduplný a tolerantní při jednání s druhými lidmi
- vytváří si pozitivní představu o sobě samém, ovládá a řídí svoje jednání a chování

Kompetence občanské

- respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot
- uvědomuje si své školní povinnosti a souvislost se zodpovědností za svou domácí přípravu
- chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy
- chová se zodpovědně v krizových situacích, dle svých možností poskytuje účinnou pomoc
- pochopí výhody dodržování zdravého životního stylu

Kompetence pracovní

- umí bezpečně používat potřebné nástroje a vybavení a udržuje je v pořádku, aby byla zajištěna jejich funkčnost
- přistupuje kriticky k výsledkům, které dosáhl, stanovuje si kritéria hodnocení vlastní práce
- dodržuje pravidla hygieny a bezpečnosti práce
- využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech ke své přípravě na budoucnost

Člověk a společnost

Charakteristika vzdělávací oblasti Člověk a společnost

Vzdělávací oblast Člověk a společnost je zařazena na 2. stupni ZŠ. Jejím snahou je vybavit žáka znalostmi, dovednostmi a postoji tak, aby byly v přímém vztahu k reálnému životu v rámci demokratické společnosti. Důraz je kladen na učení v souvislostech, které napomáhá lepšímu

chápání celistvosti světa a zároveň je vyučovací činnost směřována k podněcování zájmu o další činnosti a bádání.

Vzdělávací předměty

Vzdělávací oblast Člověk a společnost zahrnuje vzdělávací předměty:

- Dějepis
- Výchova k občanství

Cílové zaměření vzdělávací oblasti Člověk a společnost

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- rozvíjení zájmu o současnost a minulost vlastního národa i jiných kulturních společenství, utváření a upevňování vědomí přináležitosti k evropské kultuře
- odhalování kořenů společenských jevů, dějů a změn, promýšlení jejich souvislostí a vzájemné podmíněnosti v reálném a historickém čase
- hledání paralel mezi minulými a současnými událostmi a jejich porovnávání s obdobnými či odlišnými jevy a procesy v evropském a celosvětovém měřítku
- utváření pozitivního hodnotového systému opřené o historickou zkušenost
- rozlišování mýtů a skutečnosti, rozpoznávání projevů a příčin subjektivního výběru a hodnocení faktů i ke snaze o objektivní posouzení společenských jevů současnosti i minulosti
- vytváření schopnosti využívat jako zdroj informací různorodé verbální i neverbální texty společenského a společenskovedního charakteru
- rozvíjení orientace v mnohotvárnosti historických, sociokulturních, etických, politických, právních a ekonomických faktů tvořících rámec každodenního života; k poznávání a posuzování každodenních situací a událostí ve vzájemných vazbách a širších souvislostech včetně souvislostí mezinárodních a globálních
- úctě k vlastnímu národu i k jiným národům a etnikům; k rozvíjení respektu ke kulturním či jiným odlišnostem (zvláštnostem) lidí, skupin i různých společenství
- uplatňování aktivního přístupu k ochraně zdraví, života, majetku při běžných, rizikových i mimořádných událostech i poznávání otázek obrany státu
- získávání orientace v aktuálním dění v ČR, EU, NATO a ve světě, k rozvíjení zájmu o veřejné záležitosti
- utváření vědomí vlastní identity a identity druhých lidí, k rozvíjení realistického sebepoznávání a sebehodnocení, k akceptování vlastní osobnosti i osobnosti druhých lidí
- utváření pozitivních vztahů k opačnému pohlaví v prostředí školy i mimo školu, k rozpoznávání stereotypního nahlížení na postavení muže a ženy v rodině, v zaměstnání i v politickém životě, k vnímání předsudků v nazírání na roli žen ve společnosti

- rozpoznávání názorů a postojů ohrožujících lidskou důstojnost nebo odporujících základním principům demokratického soužití; ke zvyšování odolnosti vůči myšlenkové manipulaci
- uplatňování vhodných prostředků komunikace k vyjadřování vlastních myšlenek, citů, názorů a postojů, k zaujímání a obhajování vlastních postojů a k přiměřenému obhajování svých práv

Charakteristika vzdělávacího předmětu Dějepis

Výuka dějepisu otevírá žákům pohled na hlavní období dějinného vývoje lidstva a vlastního národa, seznamuje je s významnými historickými událostmi a osobnostmi, které ovlivnily život předcházejících generací a mají význam i pro orientaci v současném společenském životě. Důraz je položen především na hlubší poznání dějin vlastního národa (a Šluknovského výběžku) v kontextu s evropským vývojem, dějin kultury (vědy, techniky, způsobu života, náboženství, umění) a přínosu jednotlivých států, oblastí a civilizací pro rozvoj vzdělanosti. Učivo by mělo být určeno k trvalému osvojení, nemělo by žáky zatěžovat podrobnostmi a tím by mělo přispívat ke komplexnějšímu pohledu na historii, dále by mělo být určeno k hlubšímu poznání jednotlivých období, k pochopení vzájemných vztahů mezi dějinami regionu, národa, okolních zemí a světa, k intenzivnějšímu citovému vztahu žáků k poznávanému a k rozvoji jejich samostatného a kritického myšlení. Výuka dějepisu by především měla vést u žáků k podchycení a rozvíjení zájmu o současnost a minulost vlastního národa i jiných společenství a uvědomování si sounáležitosti s evropskou kulturou.

Charakteristika vzdělávacího předmětu Výchova k občanství

Vzdělávací předmět se zaměřuje na vytváření kvalit, které souvisejí s orientací žáků v sociální realitě a s jejich začleňováním do různých společenských vztahů a vazeb. Otevírá cestu k sebepoznání a poznání osobnosti druhých lidí, k pochopení vlastního jednání i jednání druhých lidí v kontextu různých životních situací. Seznamuje žáky se vztahy k rodině a širším společenstvím, činnostmi důležitých politických institucí a orgánů a s možnými způsoby zapojení jednotlivců do občanského života. Učí žáky respektovat a uplatňovat mravní principy a pravidla společenského soužití a přebírat odpovědnost za vlastní názory, chování a jednání i jejich důsledky. Rozvíjí občanské a právní vědomí žáků, posiluje smysl jednotlivců pro osobní i občanskou odpovědnost a motivuje žáky k aktivní účasti na životě v demokratické společnosti. Zaměřuje se na utváření pozitivních občanských postojů, rozvíjí vědomí přináležitosti k evropskému civilizačnímu a kulturnímu okruhu a podporuje přijetí hodnot, na nichž je současná demokratická Evropa budována, včetně kolektivní obrany. Rovněž přibližuje žákům úkoly důležitých politických institucí, včetně činností armády, a ukazuje možné způsoby zapojení jednotlivců do občanského života.

Tematická oblast Člověk, stát a hospodářství byla přesunuta do předmětu Zeměpis (9. ročník) a Člověk a svět práce (7. ročník). Tematická oblast Člověk jako jedinec byla

přesunuta do předmětu Výchova ke zdraví (8. ročník) s tím, že bude docházet vzájemné koordinaci mezi těmito předměty za pomoci mezipředmětových vztahů.

Průřezová témata

Dějepis

- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Jsme Evropané – Kořeny a zdroje evropské civilizace – TO 3.3 – 6. ročník
- Výchova demokratického občana – Principy demokracie jako formy vlády a způsob rozhodování – Principy demokracie – TO 2.4 – 7. ročník
- Výchova demokratického občana – Občan, občanská společnost a stát – Základní principy a hodnoty demokratického politického systému – TO 2.2 – 8. ročník
- Osobnostní a sociální výchova – Mezilidské vztahy – Lidská práva jako regulativ vztahů – TO 1.7 – 9. ročník

Výchova k občanství

Průřezová témata nejsou v oboru zařazena, je kladen důraz na jejich zařazení do ostatních vzdělávacích předmětů s důrazem na provázání s tímto předmětem

Výchovné a vzdělávací strategie vzdělávací oblasti Člověk a společnost

Kompetence k učení

- využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, metody; organizuje a řídí vlastní učení, projevuje ochotu věnovat se dalšímu studiu
- během výuky klade důraz na čtení s porozuměním, práci s textem, vyhledávání informací
- vyhledává, třídí informace a na základě jejich pochopení je využívá v procesu učení a praktickém životě
- pracuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, je schopen uvést (částečně) věci do souvislostí, propojuje poznatky z různých vzdělávacích oblastí a vytváří si komplexnější pohled na matematické, přírodní, společenské a kulturní jevy
- samostatně pozoruje a získané výsledky porovnává
- poznává smysl a cíl učení, vytváří si vztah k učení, posoudí vlastní pokrok, kriticky zhodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich
- zadává žákům zajímavé úkoly

Kompetence k řešení problémů

- vnímá nejružnější problémové situace ve škole i mimo ni, využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností

- vyhledá informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky; využívá získané vědomosti a dovednosti k řešení
- samostatně řeší problémy; volí vhodné způsoby řešení
- ověřuje prakticky správnost řešení problémů a osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných nebo nových problémových situací, sleduje vlastní pokrok při zdolávání problémů
- kriticky myslí, činí rozhodnutí, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí

Kompetence komunikativní

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory, snaží se vyjadřovat výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- naslouchá promluvám druhých lidí, kultivovaně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhajuje svůj názor
- dle jeho možností rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlí o nich, reaguje na ně a využívá ke svému rozvoji a k zapojení se do společenského dění
- využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů k soužití a spolupráci s ostatními lidmi

Kompetence sociální a personální

- účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce, chování a jednání v týmu
- podílí se na utváření atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání poskytne pomoc nebo o ni požádá
- přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu a být sám respektován, čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají
- vytváří si představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj; ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty

Kompetence občanské

- respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je částečně schopen vcítit se do situací ostatních, odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí
- chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu
- rozhoduje se zodpovědně podle dané situace, poskytuje dle svých možností účinnou pomoc, chová se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka
- respektuje, chrání a oceňuje naše tradice a kulturní (včetně mateřského jazyka), historické dědictví; zapojuje se do kulturního dění

- chápe základní ekologické souvislosti, respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti

Kompetence pracovní

- dodržuje vymezená pravidla a plní povinnosti a závazky
- adaptuje se na změněné pracovní podmínky

Člověk a příroda

Charakteristika vzdělávací oblasti Člověk a příroda

Oblast člověk a příroda se věnuje komplexnímu zkoumání přírody. Výuka umožňuje porozumět přírodním zákonitostem, mnohé žáci zkoumají v praktických úlohách. Chápání přírodních jevů umožňuje vytváření postojů k činnostem v běžném životě.

V této oblasti se žáci seznamují s přírodou jako systémem, jehož nedílnou součástí je i člověk, a učí se poznávat, jak se jednotlivé složky vzájemně ovlivňují.

V oblasti „Člověk a příroda“ mají žáci možnost rozvíjet schopnost pozorování, experimentování, vyvozování závěrů a vytváření nových hypotéz. K tomu je třeba rozvoj logického a kritického myšlení.

Daná oblast zahrnuje předměty Fyzika, Chemie, Přírodopis a Zeměpis a zároveň se promítá i do ostatních vzdělávacích oblastí a do celého života školy. Svým činnostním a badatelským charakterem výuky předměty umožňují žákům hlouběji porozumět zákonitostem přírodních procesů, a tím si uvědomovat i užitečnost přírodovědných poznatků a jejich aplikací v praktickém životě.

Vzdělávací oblast Člověk a příroda zahrnuje široký okruh otázek spojených se zkoumáním přírody. Poskytuje žákům prostředky a metody pro hlubší porozumění přírodním faktům a jejich zákonitostem. Dává jim tím i potřebný základ pro lepší porozumění a využívání současných technologií a pomáhá jim lépe se orientovat v běžném životě.

V této vzdělávací oblasti dostávají žáci příležitost poznávat přírodu jako systém, jehož součástí jsou vzájemně propojeny, působí na sebe a ovlivňují se. Na tomto poznání je založeno i pochopení důležitosti udržování přírodní rovnováhy pro existenci živých soustav, včetně člověka. Vzdělávací oblast také významně podporuje vytváření otevřeného myšlení (přístupného alternativním názorům), kritického myšlení a logického uvažování.

Vzdělávací oblast Člověk a příroda navazuje na vzdělávací oblast Člověk a jeho svět, která na elementární úrovni přibližuje přírodovědné poznávání žákům 1. stupně základního vzdělávání, a kooperuje především se vzdělávacími oblastmi Matematika a její aplikace, Člověk a společnost, Člověk a zdraví a Člověk a svět práce a přirozeně i s dalšími vzdělávacími oblastmi.

Vzdělávací předměty

Vzdělávací oblast Člověk a příroda zahrnuje vzdělávací předměty:

- Fyzika
- Zeměpis
- Přírodopis
- Chemie

Cílové zaměření vzdělávací oblasti Člověk a příroda

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- zkoumání přírodních faktů a jejich souvislostí s využitím různých empirických metod poznávání (pozorování, měření, experiment) i různých metod racionálního uvažování
- potřebě klást si otázky o průběhu a příčinách různých přírodních procesů, které mají vliv i na ochranu zdraví, životů, životního prostředí a majetku, správně tyto otázky formulovat a hledat na ně adekvátní odpovědi
- způsobu myšlení, které vyžaduje ověřování vyslovovaných domněnek o přírodních faktech více nezávislými způsoby
- posuzování důležitosti, spolehlivosti a správnosti získaných přírodovědných dat pro potvrzení nebo vyvrácení vyslovovaných hypotéz či závěrů
- zapojování do aktivit směřujících k šetrnému chování k přírodním systémům, ke svému zdraví i zdraví ostatních lidí
- porozumění souvislostem mezi činnostmi lidí a stavem přírodního a životního prostředí
 - uvažování a jednání, která preferují co nejefektivnější využívání zdrojů energie v praxi, včetně co nejširšího využívání jejich obnovitelných zdrojů, zejména pak slunečního záření, větru, vody a biomasy
- utváření dovedností vhodně se chovat při kontaktu s objekty či situacemi potenciálně či aktuálně ohrožujícími životy, zdraví, majetek nebo životní prostředí lidí
- orientaci v problematice peněz a cen a k odpovědnému spravování osobního (rodinného) rozpočtu s ohledem na měnící se životní situaci

Charakteristika vzdělávacího předmětu Fyzika

Fyzika navazuje na výuku předmětu Matematika, Člověk a jeho svět a Přírodověda na 1. stupni ZŠ a obsahuje široké spektrum přírodních jevů. Její vyučování umožňuje žákům porozumět a uvědomovat si užitečnost přírodních faktů a jejich zákonitostí a aplikovat je v běžném životě. Vzdělávací obor se snaží podporovat a rozvíjet samostatné myšlení a dovednosti žáků, schopnost objektivně pozorovat, měřit a experimentovat a na tomto základě vytvářet hypotézy a řešit problémy. Osvojením si základních fyzikálních pojmů a zákonitostí vede žáky k porozumění fyzikálních jevů a procesů vyskytujících se v přírodě, běžném životě i v technické praxi. Mnohé fyzikální zákonitosti lze experimentálně ověřit, proto vyučování probíhá především ve speciální učebně fyziky.

Charakteristika vzdělávacího předmětu Zeměpis

Zeměpis navazuje na předměty Člověk a jeho svět, Přírodovědu a Vlastivědu z 1. stupně. Má jak přírodovědný charakter (planetární a fyzická geografie), tak charakter společenskovední (sociální, hospodářská a regionální geografie, zaměřená zejména na Evropu, Českou republiku a region – Šluknovský výběžek). Vyučování Zeměpisu umožňuje žákům pozorovat a uvědomit si přírodní pochody ovlivňující zemský povrch, orientovat se v současném světě a jeho problémech, uvědomovat si civilizační rizika a perspektivy budoucnosti lidstva i vlastní zodpovědnost za kvalitu života na Zemi a vztahu lidí k jejich přírodnímu i společenskému postavení. Učivo rozšiřuje vědomostní obzor žáků a umožňuje ze získaných znalostí vytvářet hypotézy a aplikovat je v běžném životě (terénní praxe, výlety,...).

Tento vzdělávací předmět přispívá nejen k osvojení pravidel chování při běžných rizikových situacích i při mimořádných událostech, ale také k finanční gramotnosti. Proto se součástí předmětu stává tematický okruh Člověk, stát a hospodářství z Výchovy k občanství. Tematický okruh je zařazen do 9. ročníku.

Charakteristika vzdělávacího předmětu Přírodopis

Přírodopis navazuje na předměty Člověk a jeho svět a Přírodovědu z 1. stupně. Umožňuje žákovi poznávání přírody jako systému, chápání důležitosti udržování přírodní rovnováhy, uvědomování si užitečnosti přírodních poznatků a jejich aplikaci v praktickém životě. Učí žáky rozlišovat příčiny přírodních dějů, souvislosti a vztahy mezi nimi. Umožňuje žákovi rozvíjet dovednosti, objektivně a spolehlivě pozorovat, experimentovat, vytvářet a ověřovat hypotézy, vyvozovat z nich závěry a ty ústně i písemně interpretovat. Předmět se vyučuje v Odborné učebně přírodopisu i v kmenových třídách.

Charakteristika vzdělávacího předmětu Chemie

Vzdělávací předmět Chemie umožňuje žákovi poznávání přírody jako systému. Významně přispívá k rozvoji poznávacích schopností žáků. Výuka chemie směřuje k poznávání vybraných chemických látek a reakcí, které jsou součástí přírody a jejich každodenního života. Žáci získávají informace o bezpečném, účelném a ekonomickém zacházení s chemickými látkami a jsou vedeni k ochraně přírody a vlastního zdraví. Dále jsou vedeni k tomu, aby si osvojili zásady bezpečné práce s chemikáliemi, zejména běžně prodávanými, a uměli poskytnout první pomoc při úrazech způsobených těmito látkami. Žáci jsou seznamováni s využitím chemie v nejrůznějších oblastech lidské činnosti. Výuka chemie přispívá k rozvoji poznávacích schopností žáků, řešení problémů a jednání v praktických situacích.

Chemie je povinným vyučovacím předmětem pro žáky II. stupně ZŠ v 8. a 9. ročníku. Vyučuje se v dvouhodinové týdenní dotaci v učebně chemie. Praktická cvičení se provádí pouze v učebně chemie. Pro výuku některého učiva jsou realizovány krátkodobé projekty v rámci průřezových témat.

Průřezová témata

Fyzika

- Environmentální výchova – Základní podmínky života – Energie – TO 5.2 – 9. ročník

Zeměpis

- Environmentální výchova – Ekosystémy – Kulturní krajina – TO 5. 1. – 6. ročník
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Objevujeme Evropu a svět – Život Evropanů a styl života v evropských rodinách – TO 3.2 – 7. ročník
- Výchova demokratického občana – Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování – TO 2.4 – 7. ročník
- Multikulturní výchova – Etnický původ – Rovnocennost všech etnických skupin a kultur – TO 4.3 – 8. ročník
- Environmentální výchova – Vztah člověka k prostředí – Prostředí a zdraví – TO 5.4 – 8. ročník
- Multikulturní výchova – Multikulturalita – Multikulturalita současného světa a předpokládaný vývoj v budoucnosti – TO 4.4 – 9. ročník

Přírodopis

- Environmentální výchova – Ekosystémy – Les – TO 5.1 – 6. ročník
- Environmentální výchova – Lidské aktivity a problémy životního prostředí – Doprava a životní prostředí – TO 5.3 – 9. ročník

Chemie

- Environmentální výchova – Základní podmínky života – Voda – TO 5.2 – 8. ročník
- Environmentální výchova – Lidské aktivity a problémy životního prostředí – Odpady a hospodaření s odpady – TO 5.3 – 9. ročník
- Environmentální výchova – Vztah člověka k prostředí – Nerovnoměrnost života na zemi – TO 5.4. – 9. ročník

Výchovné a vzdělávací strategie vzdělávací oblasti Člověk a příroda

Kompetence k učení

- vyhledává v zadání slovních a logických úloh patřičné údaje
- prostřednictvím vhodně zvolených zadání pozná smysl osvojovaných postupů pro běžný život a vytváří si komplexní pohled na přírodní vědy
- osvojí si obecně užívané termíny, symboly a znaky všech zahrnutých termínů
- ovládá práci ve skupině i samostatně a porovnává dosažené výsledky
- uvádí věci do souvislostí a propojuje poznatky z různých vzdělávacích oblastí

Kompetence k řešení problémů

- rozpozná a pochopí problém
- umí zvolit vhodné řešení problémů, užívá logické a matematické postupy
- dokáže vyhledat informace, které jsou potřebné k dosažení cíle
- vyjadřuje závěry na základě ověřených výsledků

Kompetence komunikativní

- co nejvýstižněji formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory
- rozumí různým typům textů, záznamů a obrazových materiálů
- využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem

Kompetence sociální a personální

- dokáže pracovat ve skupině a ovlivňuje kvalitu skupinové práce, dodržuje stanovená pravidla
- je ohleduplný a tolerantní při jednání s druhými lidmi
- vytváří si pozitivní představu o sobě samém, ovládá a řídí svoje jednání a chování

Kompetence občanské

- respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot
- uvědomuje si své školní povinnosti a souvislost se zodpovědností za svou domácí přípravu
- chápe základní ekologické souvislosti a Environmentální problémy
- chová se zodpovědně v krizových situacích, dle svých možností poskytuje účinnou pomoc
- pochopí výhody dodržování zdravého životního stylu

Kompetence pracovní

- umí bezpečně používat potřebné nástroje a vybavení a udržuje je v pořádku, aby byla zajištěna jejich funkčnost
- přistupuje kriticky k výsledkům, které dosáhl, stanovuje si kritéria hodnocení vlastní práce
- dodržuje pravidla hygieny a bezpečnosti práce
- využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech ke své přípravě na budoucnost

Umění a kultura

Charakteristika vzdělávací oblasti Umění a kultura

Vzdělávací oblast Umění a kultura umožňuje žákům poznávat svět jinak, než racionálně. Její snahou je umělecké osvojování světa s estetickým účinkem. Důraz je kladen na rozvoj specifického citění, tvořivost, vnímavost žáka k uměleckému dílu a jeho prostřednictvím k sobě samému i k okolnímu světu.

Vzdělávací předměty

Vzdělávací oblast Umění a kultura zahrnuje vzdělávací předměty:

- Hudební výchova
- Výtvarná výchova
- Dramatická výchova
- Etická výchova

Cílové zaměření vzdělávací oblasti Umění a kultura

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- pochopení umění jako specifického způsobu poznání a k užívání jazyka umění jako svébytného prostředku komunikace
- chápání umění a kultury v jejich vzájemné provázanosti jako neoddělitelné součásti lidské existence; k učení se prostřednictvím vlastní tvorby opírající se o subjektivně jedinečné vnímání, citění, prožívání a představy; k rozvíjení tvůrčího potenciálu, kultivování projevu a potřeb a k utváření hierarchie hodnot
- spoluvytváření vstřícné a podnětné atmosféry pro tvorbu, pochopení a poznání uměleckých hodnot v širších sociálních a kulturních souvislostech, k tolerantnímu přístupu k různorodým kulturním hodnotám současnosti a minulosti i kulturním projevům a potřebám různorodých skupin, národů a národností
- uvědomování si sebe samého jako svobodného jedince; k tvořivému přístupu ke světu, k možnosti aktivního překonávání životních stereotypů a k obohacování emocionálního života
- zaujímání osobní účasti v procesu tvorby a k chápání procesu tvorby jako způsobu nalézání a vyjadřování osobních prožitků i postojů k jevům a vztahům v mnohotvárném světě

Charakteristika vzdělávacího předmětu Hudební výchova

Na prvním stupni základního vzdělávání se žáci seznamují s hudbou komponovanou pro lidské hlasy k sólovému nebo sborovému zpěvu s doprovodem nebo bez doprovodu hudebních nástrojů. Seznamují se s hrou na hudební nástroje z Orffova instrumentáře. Hlavním cílem je poskytnout žákům určité psychické a fyzické uvolnění, využít aktivní tvořivost a dát dostatek

příležitostí ke zpěvu, poslechovým a rytmicko-pohybovým činnostem. Poznávají zákonitosti tvorby, seznamují se s vybranými díly, učí se je vzhledem ke svým zkušenostem chápat, rozpoznávat a interpretovat. Důraz je kladen především na tzv. hudební dílnu, ve které se již výše zmiňované činnosti promítnou.

Na druhém stupni základního vzdělávání žáci pokračují v rozvíjení hudebních schopností, dovedností a získaných na prvním stupni základního vzdělávání. Získávají širší pohled na kulturu a umění, připomínají se historické souvislosti a společenské kontexty, jimiž je ovlivňována. Nejvíce je opět kladen důraz na tzv. hudební dílnu, kde je hlavním cílem naučit žáky vnímat hudební dílo jako celek, přičemž ale dokázat rozlišit, a v rámci individuálních dovedností a schopností žáků interpretovat, jeho jednotlivé komponenty. Tzn., že ve vokálních činnostech pokračují v rozvíjení pěveckého a mluvního projevu, intonaci a vokální improvizaci, hudebním rytmu a orientaci v notovém záznamu vokální skladby, vyjadřování svých hudebních představ pomocí hudebního nástroje s co nejširším využitím Orffova instrumentáře. V hudebně pohybových činnostech vytvářejí doprovod znějící hudby, reagují na změny v proudu znějící hudby, dle svých dispozic pamětně uchovávají a reprodukuje pohyby prováděné při tanci a pohybových hrách. V poslechových činnostech se učí v hudebním prostoru orientovat a analyzovat hudební skladbu. Porovnávat ji v kontextu s jinými hudebními i nehudebními díly, dobou vzniku, životem autora, vlastními zkušenostmi. Učí se rozlišovat hudební styly a žánry a dle svých hudebních schopností a dovedností je v rámci vokálně instrumentálních aktivit realizovat.

Charakteristika vzdělávacího předmětu Výtvarná výchova

Na prvním stupni základního vzdělávání se Výtvarná výchova opírá o tvůrčí činnosti, hlavně o tvorbu, vnímání a interpretaci. Směřuje k praktickému osvojování potřebných výtvarných dovedností a technik, rozvíjí přirozenou potřebu žáků k vlastnímu výtvarnému vyjádření a vnímání, rozvíjí jejich citění, myšlení, fantazii, smysl pro originalitu, vlastní výraz. Důraz je kladen na schopnost žáků citlivě vnímat svět kolem sebe, objevovat v něm estetické hodnoty, seznámit žáky s vybranými uměleckými díly. Další zadání výtvarných prací vychází také z probíraného učiva ostatních předmětů, např. Český jazyk, Člověk a jeho svět, Přírodověda, Vlastivěda, Hudební výchova, Dramatická výchova.

Na druhém stupni se otevírá cesta k širšímu nazírání na umění. Připomínají se historické souvislosti. Žák se postupně učí vytvářet si vztah výtvarnému umění, výtvarným hodnotám, učí se zaujímat k nim svůj postoj a je veden k pozorování okolního světa. Konkrétně můžeme říci, že kromě seznamování se s rozličnými výtvarnými technikami, odborným názvoslovím, je cílem vtahovat žáky do problematiky výtvarných směrů v různých historických obdobích i s jejich hlavními představiteli. Na základě toho žák vytváří výtvarné reflexe, např. hru na „impresionisty“ apod. Dalším cílem je rozvíjet tvořivost žáků na základě zajímavých pohledů a růzností výtvarných technik. Další zadání výtvarných prací vychází také z probíraného učiva ostatních předmětů, např. Dějepisu, Zeměpisu, Přírodopisu, Hudební výchovy atd., čímž si předmět klade za cíl dávat vědomosti do souvislostí a nahlížet na ně z různých stran. Činnostní

charakter Výtvarné výchovy se stává součástí širších projektových vyučovacích celků, vytvořených jak pro jednotlivé třídy či ročníky, tak pro celý stupeň školy. Důraz je kladen na schopnost vyjádřit svůj vlastní názor, argumentovat a diskutovat.

Charakteristika vzdělávacího předmětu Dramatická výchova

Dramatická výchova je vyučována v 1. – 3. ročníku. Vyučovací předmět Dramatická výchova rozvíjí kreativitu, individuální přístup, kooperace s ostatními žáky. Velký důraz klade na sociální rozvoj osobnosti žáka. Podporuje se sebehodnocení, sebepojetí, hledání chyb a jejich odstraňování.

Charakteristika vzdělávacího předmětu Etická výchova

Etická výchova je zařazena do 4. a 5. ročníku prvního stupně a navazuje na mezi předmětové vztahy předchozího období.

Obsahem učiva Etické výchovy jsou mezilidské vztahy a komunikace, pozitivní hodnocení sebe i druhých, kreativní myšlení, komunikace citů, přijetí vlastního a společného rozhodnutí, zvládnutí agresivity a soutěživosti, sebeovládání a řešení konfliktů, prosociální chování v osobních vztazích, pomoc, darování, dělení se, spolupráce a přátelství, chování ve veřejném životě, solidarita.

Etická výchova vytváří celou řadu mezipředmětových vztahů.

Etická výchova žáka především vede:

- k navázání a udržování uspokojivých vztahů,
- k vytvoření si pravdivé představy o sobě samém, k tvořivému řešení každodenních problémů,
- k formulaci svých názorů a postojů na základě vlastního úsudku s využitím poznatků z diskuze s druhými, ke kritickému vnímání vlivu vzorů při vytváření vlastního světového názoru,
- k pochopení základních environmentálních a ekologických problémů a souvislostí moderního světa.

Etická výchova u žáka rozvíjí:

- sociální dovednosti, které jsou zaměřeny nejen na vlastní prospěch, ale také na prospěch jiných lidí a celé společnosti
- na samostatné pozorování s následným kritickým posouzením a vyvozením závěrů pro praktický život
- samostatnost při hledání vhodných způsobů řešení problémů, správné způsoby komunikace, respekt k hodnotám, názorům a přesvědčení jiných lidí, schopnost vcítit se do situací ostatních lidí, pozitivní představu o sobě samém a schopnost účinné spolupráce.

Průřezová témata

Hudební výchova

- Multikulturní výchova – Kulturní difference – Jedinečnost každého člověka a jeho individuálních zvláštností – TO 4.1 – 5. ročník

Výtvarná výchova

- Osobnostní a sociální výchova – Kreativita – Cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity – TO 1.5 – 3. ročník
- Mediální výchova – Práce v realizačním týmu – faktory ovlivňující práci v týmu – TO 6.7 – 6. ročník
- Mediální výchova – Tvorba mediálního sdělení – Pravidelná mediální produkce – TO 6.6 – 8., 9. ročník
- Multikulturní výchova – Multikulturalita – Multikulturalita jako prostředek vzájemného obohacování – Evropa a svět – TO 4.4 – 8. ročník
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Objevujeme Evropu a svět – TO 3.2 – 9. ročník

Výchovné a vzdělávací strategie vzdělávací oblasti Umění a kultura

Kompetence k učení

- pracuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, je schopen uvést (částečně) věci do souvislostí, propojuje poznatky z různých vzdělávacích oblastí a vytváří si komplexnější pohled na matematické, přírodní, společenské a kulturní jevy
- samostatně pozoruje a získané výsledky porovnává
- poznává smysl a cíl učení, vytváří si vztah k učení, posoudí vlastní pokrok, kriticky zhodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich

Kompetence k řešení problémů

- vnímá nejružnější problémové situace ve škole i mimo ni, využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností
- vyhledá informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky; využívá získané vědomosti a dovednosti k řešení
- samostatně řeší problémy; volí vhodné způsoby řešení
- ověřuje prakticky správnost řešení problémů a osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných nebo nových problémových situací, sleduje vlastní pokrok při zdolávání problémů
- kriticky myslí, činí rozhodnutí, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí

Kompetence komunikativní

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory, snaží se vyjadřovat výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- naslouchá promluvám druhých lidí, kultivovaně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhájí svůj názor
- dle jeho možností rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlí o nich, reaguje na ně a využívá ke svému rozvoji a k zapojení se do společenského dění
- využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů soužití a spolupráci s ostatními lidmi

Kompetence sociální a personální

- účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce, chování a jednání v týmu
- podílí se na utváření atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání poskytne pomoc nebo o ni požádá
- přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu a být sám respektován, čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají
- vytváří si představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj; ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty

Kompetence občanské

- měl by respektovat přesvědčení druhých lidí, vážit si jejich vnitřních hodnot, je částečně schopen vcítit se do situací ostatních lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí
- chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu
- měl by respektovat, chránit a ocenit naše tradice a kulturní (včetně mateřského jazyka), historické dědictví; zapojovat se do kulturního dění
- chápe základní ekologické souvislosti, měl by být schopen respektovat požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhodovat se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti

Kompetence pracovní

- používá bezpečně – s ohledem ke svému zdraví a zdraví svých spolužáků – účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné pracovní podmínky

- přistupuje k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti, ale i ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí i kulturních a společenských hodnot

Člověk a zdraví

Charakteristika vzdělávací oblasti Člověk a zdraví

Zdraví člověka je chápáno jako vyvážený stav tělesné, duševní a sociální pohody. Je utvářeno a ovlivňováno mnoha aspekty, jako je styl života, chování podporující zdraví, kvalita mezilidských vztahů, kvalita životního prostředí, bezpečí člověka atd. Vzdělávací oblast Člověk a zdraví je vymezena a realizována v souladu s věkem žáků ve vzdělávacích předmětech Výchova ke zdraví a Tělesná výchova. Vzdělávací obsah oblasti Člověk a zdraví prolíná do ostatních vzdělávacích oblastí, které jej obohacují nebo využívají (aplikují) a do života školy.

Tělesná výchova pěstuje u žáků kladný vztah ke sportu a pohybu vůbec, aby se sport stal součástí jejich zdravého životního stylu. Veškeré tělesné pohybové aktivity vedou k všestrannému rozvoji žáka. Nerozvíjí jen jeho pohybové dovednosti a schopnosti, ale i charakterové vlastnosti (zodpovědnost, vytrvalost, spolupráci, odvahu, schopnost respektovat pokyny, řídit se určitými pravidly atd.). Proto je zdraví jednou z priorit základního vzdělávání.

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje především k tomu, aby žáci poznávali sami sebe jako živé bytosti, aby pochopili hodnotu zdraví, způsob jeho ochrany i hloubku problémů spojených s nemocí či jiným poškozením zdraví. Žáci se seznamují s různými riziky, která ohrožují zdraví v běžných i mimořádných situacích, osvojují si dovednosti a způsoby chování (rozhodování), které vedou k zachování či posílení zdraví, a získávají potřebnou míru odpovědnosti za zdraví vlastní i zdraví jiných.

Při realizaci této vzdělávací oblasti je třeba klást důraz především na praktické dovednosti a jejich aplikace v modelových situacích i v každodenním životě školy. Proto je velmi důležité, aby celý život školy byl ve shodě s tím, co se žáci o zdraví učí a co z pohledu zdraví potřebují. Zpočátku musí být vzdělávání silně ovlivněno kladným osobním příkladem učitele, jeho všestrannou pomocí a celkovou příznivou atmosférou ve škole. Později přistupuje důraz i na větší samostatnost a odpovědnost žáků v jednání, rozhodování a činnostech souvisejících se zdravím. Takto chápané vzdělávání je základem pro vytváření aktivních přístupů žáků k rozvoji i ochraně zdraví.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti Člověk a zdraví

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků tím, že vede žáky k:

- poznávání zdraví jako důležité hodnoty v kontextu dalších životních hodnot

- pochopení zdraví jako vyváženého stavu tělesné, duševní i sociální pohody a k vnímání radostných prožitků z činností podpořených pohybem, příjemným prostředím a atmosférou příznivých vztahů
- poznávání člověka jako jedince závislého v jednotlivých etapách života na způsobu vlastního jednání a rozhodování, na úrovni mezilidských vztahů i na kvalitě prostředí
- získávání základní orientace v názorech na to, co je zdravé a co může zdraví prospět, i na to, co zdraví ohrožuje a poškozuje
- využívání osvojených preventivních postupů pro ovlivňování zdraví v denním režimu, k upevňování způsobů rozhodování a jednání v souladu s aktivní podporou zdraví v každé životní situaci i k poznávání a využívání míst souvisejících s preventivní ochranou zdraví
- propojování činností a jednání souvisejících se zdravím a zdravými mezilidskými vztahy se základními etickými a morálními postoji, s volným úsilím atd.
- chápání zdatnosti, dobrého fyzického vzhledu i duševní pohody jako významného předpokladu výběru profesní dráhy, partnerů, společenských činností atd.
- ochraně zdraví a životů při každodenních rizikových situacích i mimořádných událostech a k využívání osvojených postupů spojených s řešením jednotlivých mimořádných událostí
- aktivnímu zapojování do činností podporujících zdraví a do propagace zdravotně prospěšných činností ve škole i v obci

Vzdělávací předměty

Vzdělávací oblast Člověk a zdraví zahrnuje vzdělávací předměty:

- Tělesná výchova (do níž je zahrnuta i Zdravotní tělesná výchova)
- Výchova ke zdraví

Charakteristika předmětu Výchova ke zdraví

Vzdělávací předmět Výchova ke zdraví chápe zdraví člověka jako vyvážený stav tělesné, duševní a sociální pohody. Je utvářeno a ovlivňováno mnoha aspekty, jako je styl života, zdravotně preventivní chování, kvalita mezilidských vztahů, kvalita životního prostředí, bezpečí člověka atd.

Protože je zdraví základním předpokladem pro aktivní a spokojený život, stává se poznávání a praktické ovlivňování rozvoje a ochrany zdraví jednou z hlavních témat základního vzdělávání.

Přináší základní podněty pro ovlivňování zdraví (poznatky, činnosti, způsoby chování), s nimiž se žáci seznamují, učí se je využívat a aplikovat ve svém životě. Učí žáky poznávat sami sebe jako živé bytosti, pochopit hodnotu zdraví, smysl zdravotní prevence i problémy spojené s nemocí či jiným poškozením zdraví.

Prohlubuje poznatky o rodině, škole a společenství vrstevníků, o přírodě, člověku i vztazích mezi lidmi, proto také svým vzdělávacím obsahem bezprostředně navazuje na obsah vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět.

Individuálním a sociálním hlediskem je vzdělávací předmět velmi úzce propojen s průřezovým tématem Osobnostní a sociální výchova. Součástí předmětu je i tematický okruh Člověk jako jedinec z předmětu Výchova k občanství. Je realizován v 8. ročníku.

Charakteristika předmětu Tělesná výchova

Na prvním stupni se Tělesná výchova vyučuje jako povinný předmět se základní dvouhodinovou dotací týdně pro všechny žáky. Do výuky na 1. stupni je zařazen plavecký výcvik, který je zajištěn „smluvně“ s Plaveckou školou v Rumburku. Je realizován vždy, pokud je na něj umožněna finanční dotace. Na druhém stupni se Tělesná výchova vyučuje rovněž jako povinný předmět se základní dvouhodinovou dotací týdně pro všechny žáky. Vyučovací předmět Tělesná výchova je v souladu se vzdělávacími prioritami školy podporován i v rámci různých školních projektů. V 7. ročníku absolvují týdenní LVVZ, v 8. ročníku absolvují Turisticko-branný kurz. V 6. – 9. ročníku se účastní žáci celoroční Šluknovské ligy, dále chlapci 6. – 9. ročníku hrají fotbalové zápasy v rámci Školského poháru Coca cola cup. Žáci 1. – 9. ročníku se pravidelně účastní Letní školní olympiády v lehké atletice a školní minikopané.

Výuka je organizována ve dvou tělocvičnách v budovách škol. Současně jsou využívána i jiná sportoviště: venkovní hřiště pod školou v parku, sportovní hřiště Spartaku Jiříkov a plocha mezi školami.

Průřezová témata:

- Osobnostní a sociální výchova – Sebepoznání a sebepojetí – Moje tělo, moje psychika – TO 1. 2. – 5. ročník

Výchovné a vzdělávací strategie oblasti Člověk a zdraví

Kompetence k učení

- využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, metody, organizuje a řídí vlastní učení, projevuje ochotu věnovat se dalšímu studiu
- vyhledává, třídí informace a na základě jejich pochopení je využívá v procesu učení a praktickém životě
- samostatně pozoruje a získané výsledky porovnává
- poznává smysl a cíl učení, vytváří si vztah k učení, posoudí vlastní pokrok, kriticky zhodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich

Kompetence k řešení problémů

- vyhledá informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti k řešení
- samostatně řeší problémy, volí vhodné způsoby řešení
- ověřuje prakticky správnost řešení problémů a osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných nebo nových problémových situací, sleduje vlastní pokrok při zdolávání problémů
- kriticky myslí, činí rozhodnutí, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí

Kompetence komunikativní

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory, snaží se vyjadřovat výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- dle jeho možností rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlí o nich, reaguje na ně a využívá ke svému rozvoji a k zapojení se do společenského dění
- využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů soužití a spolupráci s ostatními lidmi

Kompetence sociální a personální

- účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce, chování a jednání v týmu
- podílí se na utváření atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání poskytne pomoc nebo o ni požádá
- přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu a být sám respektován, čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají
- vytváří si představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj, ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty

Kompetence občanské

- respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je částečně schopen vcítit se do situací ostatních lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí
- chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu
- měl by se rozhodovat zodpovědně podle dané situace, poskytnout dle svých možností účinnou pomoc a chovat se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka

- chápe základní ekologické souvislosti, měl by být schopen respektovat požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhodovat se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti

Kompetence pracovní

- používá s ohledem ke svému zdraví a zdraví svých spolužáků bezpečně účinně materiály, nástroje a vybavení
- dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné pracovní podmínky
- přistupuje k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti, ale i ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí i kulturních a společenských hodnot

Člověk a svět práce

Charakteristika vzdělávací oblasti Člověk a svět práce

Oblast Člověk a svět práce postihuje široké spektrum pracovních činností a technologií, vede žáky k získání základních uživatelských dovedností v různých oborech lidské činnosti a přispívá k vytváření životní a profesní orientace žáků.

Žáci se učí pracovat s různými materiály a osvojují si základní pracovní dovednosti a návyky. Učí se plánovat, organizovat a hodnotit pracovní činnost samostatně i v týmu. V závislosti na věku žáků se postupně buduje systém, který žákům poskytuje důležité informace ze sféry výkonu práce a pomáhá jim při rozhodování o dalším profesním zaměření. Vzdělávací oblast je realizována v průběhu celého základního vzdělávání, a to od prvního do devátého ročníku.

Ve všech tematických okruzích jsou žáci soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci.

Tento předmět zahrnuje široké spektrum pracovních činností a přispívá k vytváření životní a profesní orientaci žáků.

Vzdělávací předměty

Vzdělávací oblast Člověk a svět práce zahrnuje vzdělávací předměty:

- Člověk a svět práce

Cílové zaměření vzdělávací oblasti Člověk a svět práce

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků tím, že vede žáky k:

- pozitivnímu vztahu k práci a k odpovědnosti za kvalitu svých i společných výsledků práce
- osvojení základních pracovních dovedností a návyků z různých pracovních oblastí, k organizaci a plánování práce a k používání vhodných nástrojů, náradí a pomůcek při práci i v běžném životě
- vytrvalosti a soustavnosti při plnění zadaných úkolů, k uplatňování tvořivosti a vlastních nápadů při pracovní činnosti a k vynakládání úsilí na dosažení kvalitního výsledku
- poznání, že technika jako významná součást lidské kultury je vždy úzce spojena s pracovní činností člověka
- autentickému a objektivnímu poznávání okolního světa, k potřebné sebedůvěře, k novému postoji a hodnotám ve vztahu k práci člověka, technice a životnímu prostředí
- chápání práce a pracovní činnosti jako příležitosti k seberealizaci, sebeaktualizaci a k rozvíjení podnikatelského myšlení
- orientaci v různých oborech lidské činnosti, formách fyzické a duševní práce a osvojení potřebných poznatků a dovedností významných pro možnost uplatnění, pro volbu vlastního profesního zaměření a pro další životní a profesní orientaci

Charakteristika vzdělávacího předmětu Člověk a svět práce

Předmět je vyučován od 1. do 9. ročníku. Časová dotace je 1 hodina týdně. V 6. – 8. ročníku si žáci osvojují učivo okruhů práce s technickými materiály jako je dřevo, kov a plast. Dále se věnují přípravě jednoduchých pokrmů. Technické rýsování je zaměřené na přesnost a prostorové vnímání, rýsování náčrtů, nákrešů a rysů různých geometrických tvarů a strojních součástí. Důraz je také kladen na ekonomiku domácnosti. V 8. – 9. ročníku se dále věnují tematickému okruhu Světu práce, jejím charakteristickým znakům, kvalifikačním předpokladům, trhu práce, volbě povolání, podnikání, nově je zaměřena také na robotizaci, využívání ICT.

Výuka probíhá ve školních dílnách, učebně informatiky, cvičné kuchyňce nebo v kmenových třídách. Při výuce se klade důraz na rozvoj tvořivosti, manuální zručnosti, výchově ke zdraví, dodržování pravidel společenského chování, komunikaci a spolupráci. V tomto předmětu směřujeme žáky k osvojení dovedností, které jsou důležité pro jejich další život. Jako stěžejní metody při práci volíme ty, které podporují samostatnost a spolupráci žáků, vlastní aktivitu a tvořivost, vyhodnocování a řešení problémů, formulování a ověřování vlastních názorů, utřídění informací a hledání jejich souvislostí.

Tematický okruh předmětu Výchova k občanství Stát, člověk a hospodářství byl přesunut do předmětu Člověk a svět práce. Tento tematický okruh se vyučuje v 7. ročníku.

Výchovné a vzdělávací strategie vzdělávací oblasti Člověk a svět práce

Kompetence k učení

- osvojí si obecně užívané termíny, symboly a znaky všech zahrnutých termínů
- ovládá práci ve skupině i samostatně a porovnává dosažené výsledky

- uvádí věci do souvislostí a propojuje poznatky z různých vzdělávacích poznatků

Kompetence k řešení problémů

- rozpozná a pochopí problém
- umí zvolit vhodné řešení problémů, užívá logické postupy
- dokáže vyhledat informace, které jsou potřebné k dosažení cíle
- vyjadřuje závěry na základě ověřených výsledků

Kompetence komunikativní

- co nejvýstižněji formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory
- rozumí různým typům textů, záznamů a obrazových materiálů
- využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem

Kompetence sociální a personální

- dokáže pracovat ve skupině a ovlivňuje kvalitu skupinové práce, dodržuje stanovená pravidla
- je ohleduplný a tolerantní při jednání s druhými lidmi
- vytváří si pozitivní představu o sobě samém, ovládá a řídí svoje jednání a chování

Kompetence občanské

- respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot
- uvědomuje si své školní povinnosti a souvislost se zodpovědností za svou domácí přípravu
- chová se zodpovědně v krizových situacích, dle svých možností poskytuje účinnou pomoc
- pochopí výhody dodržování zdravého životního stylu

Kompetence pracovní

- umí bezpečně používat potřebné nástroje a vybavení a udržuje je v pořádku, aby byla zajištěna jejich funkčnost
- přistupuje kriticky k výsledkům, které dosáhl, stanovuje si kritéria hodnocení vlastní práce
- dodržuje pravidla hygieny a bezpečnosti práce
- využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech ke své přípravě na budoucnost

6. Hodnocení žáků

Obecné zásady hodnocení: jednoznačnost, srozumitelnost, srovnatelnost s předem stanovenými kritérii, věcnost, všestrannost.

Hodnocení vychází z posouzení míry dosažení očekávaných výstupů formulovaných v učebních osnovách jednotlivých předmětů školního vzdělávacího programu. Hodnocení je pedagogicky zdůvodněné, odborně správné a doložitelné. To říká o hodnocení vyhláška o základním vzdělávání 48/2005 Sb. Cílem a základem každého hodnocení je poskytnout žákovi zpětnou vazbu – co již umím, v čem se zlepšit, kde jsem vynikající, kde mám mezery.

Další úloha hodnocení by měla být motivační. Základním motivem (tedy souhrnem toho, co člověka pobízí, aby něco udělal nebo neudělal) je prožití úspěchu či neúspěchu. Jelikož je všeobecně známo, že hybnou silou učení je pozitivní motivace, je motivační funkce elementární záležitostí celého systému hodnocení žáků.

Jedinec s pocitem neúspěchu postrádá dostatek motivace, je pasivní, a vyhledává jiné činnosti, kde může být úspěšný, často to jsou činnosti s převahou negativního zaměření. Činnost žáka ve škole je vlastně ovlivněna jeho chtěním učit se. Správně nastavený systém hodnocení žáků by měl vést k formování žákovy osobnosti v oblasti jeho postojů a povahových vlastností (pečlivost, odpovědnost, schopnost sebereflexe, cílevědomost...), měl by být výchovný.

Další důležitou úlohou je i informativní charakter hodnocení. Hodnocení má poskytovat informace o tom jak probíhá vyučovací proces jak vyučujícímu (reflexe učitele), tak i zákonným zástupcům žáka.

Motivačním a podporujícím nástrojem při vzdělávání v naší základní škole je využívání slovního hodnocení, které poskytuje komplexnější a individuálnější pohled na pokroky a dovednosti žáků. Výhodou slovního hodnocení je

1. Individuální přístup

Slovní hodnocení umožňuje učitelům lépe reflektovat specifické silné a slabé stránky každého žáka. Místo toho, aby se žáci cítili zhodnoceni pouze jedním číslem, dostávají konkrétní zpětnou vazbu, která je motivuje k dalšímu rozvoji.

2. Podpora rozvoje dovedností

Díky podrobnému hodnocení mohou učitelé lépe identifikovat oblasti, ve kterých žáci potřebují zlepšení. To podporuje cílenou práci na dovednostech a pomáhá žákům orientovat se v jejich vzdělávacím procesu.

3. Zvyšování motivace

Žáci často reagují pozitivně na slovní hodnocení, protože se cítí více uznávání a pochopení. Když vidí konkrétní popis svých úspěchů a pokroků, mají větší motivaci pokračovat ve studiu a zlepšovat se.

4. Zlepšení komunikace mezi učiteli a rodiči

Slovní hodnocení poskytuje rodičům jasnější obrázek o tom, jak jejich dítě prospívá. Umožňuje otevřenější dialog mezi rodiči a učiteli, což může vést k lepší spolupráci při podpoře vzdělávání dítěte.

5. Rozvoj kritického myšlení

Učitelé musí při psaní slovního hodnocení uplatnit kritické myšlení a analýzu. Tímto způsobem se nejen zlepšují jejich vlastní dovednosti v hodnocení, ale také se modeluje důležitost reflexe a sebehodnocení pro žáky.

6. Flexibilita v hodnocení

Slovní hodnocení může být přizpůsobeno různým předmětům a úrovním dovedností, což umožňuje učitelům lépe reagovat na potřeby různorodých skupin žáků. To je obzvlášť důležité v heterogenních třídách.

Systém hodnocení na naší škole

Text slovního hodnocení dle potřeby citlivě naplňuje všechny 4 funkce hodnocení (v závazném pořadí níže kvůli snazší orientaci žáka a zákonného zástupce):

1. Úroveň vzdělání žáka, které dosáhl
2. Vyjádření pokroku
3. Žákův přístup
4. Doporučení pro další rozvoj

Kritéria pro hodnocení číselným stupněm viz níže

KRITÉRIA PRO JEDNOTLIVÉ KLASIFIKAČNÍ STUPNĚ

KLASIFIKAČNÍ STUPEŇ, KRITÉRIA	OVLÁDNUTÍ UČIVA, PLNĚNÍ ZADANÉ PRÁCE. PRÁCE V HODINĚ	APLIKACE VĚDOMOSTÍ, VYJADŘOVÁNÍ MYŠLENEK	ZÁJEM O UČENÍ, OSOBNÍ PŘÍSTUP, DOMÁCÍ PŘÍPRAVA	SKUPINOVÁ PRÁCE, KOOPERACE, PREZENTACE
1.(A) výborný	Ovládá požadované poznatky, fakta, pojmy, definice a zákonitosti uceleně a přesně a chápe vztah mezi nimi. Přesně pochopí podstatu mluveného i psaného. Výstupy žákovy práce obsahují všechny důležité informace, které jsou přehledně a logicky řazeny.	Zvládá úkoly správně a samostatně. Zpracovaný úkol je přehledný, úplný. Je schopen diskutovat, debatovat. Komunikuje zřetelně, správně, úplně, zdvořile. Zvládá samostatně vypravovat text, zapamatovat si text, popsat situaci, obrázek. Dokáže formulovat myšlenky a otázky. Kriticky se orientuje v informacích.	Samostatně a tvořivě řeší teoretické i praktické problémy. Plánuje a organizuje vlastní činnost. Vyhledává a třídí informace z různých zdrojů. Úkoly chápe rychle a bez problémů. Ochotně, aktivně se zapojuje do práce, řešení úkolů. Aktivně pracuje ve skupině, přijímá roli.	Zapojuje se do diskuze, obhajuje svůj názor, vhodně argumentuje, respektuje názory druhých. Samostatně vede prezentaci. Aktivně spolupracuje ve skupině, dodržuje pravidla skupinovou práci. Je schopen vlastního hodnocení a hodnocení ostatních.
2.(B) chvalitebný	S menšími nepřesnostmi ovládá požadované poznatky, fakta, pojmy, definice a zákonitosti, chápe vztahy mezi nimi. Pochopí podstatu mluveného i psaného. Výstupy žákovy práce obsahují základní informace, ty jsou téměř vždy přesné a srozumitelné.	Zvládá úkoly správně s menší pomocí vyučujícího. Zpracovaný úkol je přehledný, úplný. Zvládá s menšími nepřesnostmi samostatně vypravovat text, zapamatovat si text, popsat situaci, obrázek. Dokáže formulovat myšlenky a otázky. Vyhledává a třídí informace.	S menší pomocí vyučujícího dokáže samostatně a tvořivě řešit teoretické i praktické problémy, využívá vlastního úsudku a zkušenosti. Vyhledává a třídí informace. Úkoly přijímá s pochopením, aktivně se zapojuje do práce, řešení úkolů. Aktivně pracuje ve skupině, chápe svoji roli.	Zapojuje se do diskuze, obhajuje svůj názor, argumentuje a respektuje názory druhých. Téměř vždy aktivně spolupracuje ve skupině a dodržuje pravidla skupinové práce. Je schopen vlastního hodnocení a hodnocení ostatních.
3.(C) dobrý	V osvojení požadovaných poznatků, fakt, pojmů a definic má mezery, vztahy mezi nimi mu nejsou zcela jasné. Z otázek vyučujícího pochopí podstatu mluveného i psaného. Výstupy žákovy práce jsou nepřesné.	Při řešení teoretických a praktických problémů se dopouští chyb, které s pomocí dokáže odstranit. Svě myšlenky a názory nedokáže formulovat přesně a uceleně. Dovede si zapamatovat a vypravovat text částečně a s pomocí vyučujícího. Obtížně vyhledává informace z různých zdrojů.	Podle návodu učitele si naplňuje vlastní činnost, ale získané výsledky nedokáže samostatně vyhodnotit, porovnat. Úkoly chápe s dopomocí. Do práce se zapojuje podle návodu učitele.	Zřídka se zapojuje do diskuze, jeho argumentace jsou nepřesné. Přijímá názory jiných členů skupiny. Ve skupině pracuje s pomocí dalších členů.

KRITÉRIA PRO JEDNOTLIVÉ KLASIFIKAČNÍ STUPNĚ

4. (D) dostatečný	V osvojení požadovaných poznatků, fakt, pojmů a definic má závažné mezery, vztahy mezi nimi mu nejsou jasné. Často nechápe podstatu psaného a mluveného. Výstupy žákovy práce jsou zpracovány nahodile, nepřesně, neúplně.	Při řešení teoretických a praktických problémů se dopouští chyb, které nedokáže odstranit ani s pomocí vyučujícího. Svě myšlenky a názory obtížně formuluje. Nedokáže si zapamatovat text, vypravovat text. S velkými obtížemi vyhledává informace z různých zdrojů.	Svě činnosti si nedokáže naplánovat. Obtížně porovnává a vyhodnocuje výsledky své práce. Zadáání úkolů nepochopí, je nutná pomoc vyučujícího. Do práce se zapojuje velmi zřídka.	Nezapojuje se do diskuze, nedokáže vhodně argumentovat. Přejímá názory jiných členů skupiny. Ve skupině nespolutracuje. Odmítá hodnotit.
5. (E) nedostatečný	Nezvládá si osvojit požadované poznatky, fakta, pojmy a definice. Nechápe podstatu mluveného ani psaného. Výstupy žákovy práce jsou neúplné, nepřesné, nesrozumitelné.	Nezvládá řešit teoretické a praktické problémy ani s pomocí vyučujícího. Nedokáže formulovat své myšlenky a názory. Nedokáže si zapamatovat text, vypravovat text. Neumí vyhledat informace.	Svě činnosti si nedokáže naplánovat ani vyhodnotit. Zadáání úkolů nepochopí. Je nutná pomoc vyučujícího. Odmítá se zapojovat do práce, je pasivní.	Odmítá se zapojovat do práce ve skupině, je zcela pasivní, nevyslovuje své názory. Není schopen vlastního hodnocení a hodnocení ostatních.

HODNOCENÍ A KLASIFIKACE V PŘEDMĚTECH S PŘEVAHOU VÝCHOVNÉHO ZAMĚŘENÍ

Stupeň 1 (výborný) Žák je v činnostech velmi aktivní. Pracuje tvořivě, samostatně, plně využívá své osobní předpoklady a velmi úspěšně je rozvíjí. Vždy používá bezpečně a účinně materiály, nástroje, vybavení a pomůcky. Jeho projev je esteticky působivý, originální, pročitelný a přesný. Osvojené vědomosti, dovednosti a návyky aplikuje tvořivě. Aktivně se zajímá o umění a estetiku. Jeho tělesná zdatnost má vysokou úroveň nebo se snaží o její rozvoj.

Stupeň 2 (chvalitebný) Žák je v činnostech aktivní, převážně samostatný, využívá své osobní předpoklady, které úspěšně rozvíjí. Používá bezpečně a účinně materiály, nástroje, vybavení a pomůcky. Jeho projev je esteticky působivý, originální a má jen menší nedostatky. Osvojené vědomosti, dovednosti a návyky aplikuje méně tvořivě. Má zájem o umění a estetiku. Je tělesně zdatný nebo se snaží o rozvoj tělesné zdatnosti.

Stupeň 3 (dobrý) Žák je v činnostech méně aktivní, samostatný a pohotový. Nevyužívá dostatečně své schopnosti v individuálním a kolektivním projevu. Materiály, nástroje, vybavení a pomůcky používá bezpečně a účinně pouze někdy. Jeho projev je málo působivý, dopouští se v něm chyb. Jeho vědomosti, dovednosti a návyky mají větší mezery a při jejich aplikaci potřebuje pomoc učitele. Nemá aktivní zájem o umění, estetiku a tělesnou kulturu. Jeho tělesná zdatnost je průměrná, nemá snahu ji zlepšovat.

Stupeň 4 (dostatečný) Žák je v činnostech málo aktivní a tvořivý. Rozvoj jeho schopností a jeho projev jsou málo uspokojivé. Materiály, nástroje a vybavení většinou nepoužívá bezpečně a účinně. Úkoly řeší s častými chybami. Vědomosti a dovednosti aplikuje jen se značnou pomocí učitele. Projevuje velmi malý zájem a snahu. Jeho tělesná zdatnost je na velmi nízké úrovni.

Stupeň 5 (nedostatečný) Žák je v činnostech převážně pasivní. Rozvoj jeho schopností je neuspokojivý. Materiály, nástroje a vybavení nepoužívá téměř nikdy bezpečně a účinně. Jeho projev je většinou chybavý a nemá estetickou hodnotu. Minimální osvojené vědomosti a dovednosti nedovede aplikovat. Neprojevuje zájem o práci. Není fyzicky zdatný. Odmítá pracovat bez udání důvodu.